

Yrkestränings- undervisning

LÄROPLAN FÖR DE YRKESINRIKTADE EXAMENSDELARNA

Godkänd av styrelsen för Ålands gymnasium 23.05.2017

Innehåll

1	INLEDNING.....	3
1.1	Utbildningens mål.....	3
1.2	Samverkan med arbetslivet.....	3
1.3	Kompetensområdets uppbyggnad.....	4
	*1 Examensdel i Grundexamen inom hotell-, restaurang- och cateringbranschen; använts i tillämpliga delar *2 Examensdel i Grundexamen inom hantverk och konstindustri; använts i tillämpliga delar *3 Examensdel i Grundexamen inom hem- och rengöringsservice	5
2	OBLIGATORISKA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR	6
2.1	Tillredning av lunchrätter i liten skala, obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp....	6
	Krav på yrkesskicklighet	6
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	6
	Bedömning	7
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	19
2.2	Kundinriktad tillverkning (hård slöjd), obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp .	21
	Krav på yrkesskicklighet	21
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad bedömning)	21
	Bedömning	22
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	28
2.3	Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd), obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp .	30
	Krav på yrkesskicklighet	30
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad bedömning)	30
	Bedömning	31
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	37
2.4	Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet, obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 15 kp	39
	Krav på yrkesskicklighet	39
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	39
	Bedömning	39
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	54
	VALBARA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR.....	56
2.5	Kostservice i hemmet, valbar yrkesinriktad examensdel inom kompetensområdet, 15 kp	56
	Krav på yrkesskicklighet	56
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	56
	Bedömning	56
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	68

2.6	Arbeta i ett företag, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp.....	71
	Krav på yrkesskicklighet	71
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	71
	Bedömning	71
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	84
2.7	Våningsservice, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp.....	86
	Krav på yrkesskicklighet	86
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	86
	Bedömning	86
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	100
2.8	Skötsel av gårdsplan och krukväxter, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp.....	102
	Krav på yrkesskicklighet	102
	Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)	102
	Bedömning	102
	Sätt att påvisa yrkesskickligheten	112

1 INLEDNING

Yrkesträningsundervisningen är utarbetad och anpassad för studerande som har särskilda behov. Den riktar sig till studerande som utvecklar sitt lärande och kunnande genom att praktiskt utföra uppgifter. I utbildningen får de studerande utveckla olika färdigheter såsom kundinriktad tillverkning, grundstädning, kostservice i hem och hushåll samt skötsel av gårdsplan och krukväxter.

Utbildningen är så utformad att studierna anpassas efter studerandens förmåga och intresse. Varje studerande ska ha möjlighet att uppnå en grundläggande yrkeskunskap inom ovanstående områden, men utbildningen har också som fokus att ge studeranden individuell möjlighet att utvecklas personligt och därmed uppnå en sund självkänsla och bli trygg i vardagen. Den studerande ska träna sin samarbetsförmåga genom att utföra uppgifter tillsammans med andra i små grupper. Studerande ska också träna sin förmåga att utföra uppgifter självständigt. Genom en individuellt anpassad kravnivå kan studeranden uppnå allt större självkänsla och kunnande.

De studerande ska lära sig arbeta ergonomiskt och säkert för att förebygga förslitningar och andra arbetsskador. Studeranden ska i sin utbildning få kännedom om föreskrifter och anvisningar om arbetarskyddet och implementera dessa i sin verksamhet. Hen ska lära sig identifiera faror och hälsorisker, såväl fysiska som psykiska.

1.1 Utbildningens mål

Målet med yrkesträningsundervisningen är att ge studeranden kunnande i praktiskt arbete. Studeranden ska få lära sig tillreda måltider, att städa och sköta kläd- och textilvård samt ta hand om gårdsplan och krukväxter. Den studerande får i en trygg och liten arbetsgrupp möjlighet att i egen takt och utifrån egna möjligheter utveckla sin förmåga, självkänsla och självständighet.

Undervisningens och utbildningens mål är att ge studeranden möjlighet att avlägga alla examensdelar på en individuellt anpassad nivå.

Utbildningen ger studeranden en flexibel möjlighet till en individuellt utformad anpassning.

En studerande som slutför examensdelarna med individuell anpassning avlägger examen och får ett examensbetyg som dokumenterar kunnandet i de olika examensdelarna. Målet är att studeranden i sitt framtida yrkesliv ska kunna arbeta i öppet arbete eller i arbete med stöd.

Utbildningen ska också ge studeranden möjlighet till en sådan personlighetsutveckling att hen aktivt kan verka i arbetsliv och samhälle.

1.2 Samverkan med arbetslivet

Utbildningen i skolan och lärande i arbete (LIA), som sker ute på olika arbetsplatser, ska tillsammans utgöra en helhet som motsvarar utbildningens mål. Yrkesträningsundervisning som leder till examen innefattar minst 30 kompetenspoäng LIA. LIA är en viktig del av utbildningen och ger studeranden möjlighet att möta de reella krav som branschen ställer. LIA ska ge studeranden möjlighet att öka och finslipa sin kompetens i praktiska och verkliga situationer. Då en studerande under en längre sammanhängande period får delta och verka på en arbetsplats utvecklas förståelse för vad arbetet innebär och vilka krav som ställs på en yrkesverksam person i branschen.

Det är möjligt att arbetsplatsförlägga hela eller delar av examensdelarna.

Skolan ska etablera ett samarbete med olika företag och organisationer så att studerande har tillgång till LIA som en kvalitativ och målinriktad del av utbildningen. Studeranden, skolan och företaget/organisationen tecknar ett skriftligt LIA-avtal som klargör målen, villkor och vederbörandes rättigheter och skyldigheter. Studeranden har rätt till kontinuerlig handledning under perioderna av LIA.

När en studerande kommer till den arbetsplats där LIA ska genomföras ska hen veta vad som förväntas. På motsvarande sätt måste den eller de ansvariga på arbetsplatsen vara införstådda med mål och syfte med LIA och vad den studerande ska få ut av LIA-perioden och hur den ska bedömas. För den enskilde studeranden och för den ansvariga på arbetsplatsen är det viktigt att ansvarig lärare besöker arbetsplatsen för att på olika sätt ge sitt stöd.

Yrkesprovet kan genomföras under LIA-perioderna.

1.3 Kompetensområdets uppbyggnad

Yrkesträningsundervisningen består av

- yrkesinriktade examensdelar, 135 kompetenspoäng, varav 75 kompetenspoäng är obligatoriska och 60 kompetenspoäng är valbara
- gemensamma examensdelar, allmänna ämnen, 35 kompetenspoäng
- fritt valbara examensdelar, 10 kompetenspoäng.

Studierna är fördelade på tre läsår, men studietiden kan variera individuellt.

En studerande kan i sin examen ta in examensdelar från andra kompetensområden om detta breddar eller fördjupar studerandens yrkeskompetens.

Utbildningen följer Läroplansgrunder för den allmänbildande gymnasieutbildningen och den grundläggande yrkesutbildningen (99US2/31.5.2016; ÅLR 2016/3900). Läroplanen i allmänna ämnen inom grundläggande yrkesutbildning utfärdad av Ålands landskapsregering utgör grund för undervisningen i gemensamma examensdelar (100US2/31.5.2016; ÅLR 2016/3902). Pedagogiskt upplägg, värdegrund, grund för fritt valda examensdelar samt bedömning och betyg beskrivs i Läroplan för Ålands yrkesgymnasium, allmän del för utbildning som leder till gymnasieexamen med yrkesinriktning fastställd av styrelsen för Ålands gymnasium 20.9.2016.

Uppbyggnaden av yrkesträningsundervisningen framgår av nedanstående tabell:

YRKESTRÄNINGSU NDERVISNING			
180 kompetenspoäng			
2.2 OBLIGATORISKA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR, 75 kp			
Åländsk kod	Examensdelens namn	Kp	Utb.styr. grundex.
2.1	Tillredning av lunchrätter	20 kp	*1
2.2	Kundinriktad tillverkning (hårdslöjd)	20 kp	*2
2.3	Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd)	20 kp	*2
2.4	Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet	15 kp	*3
VALBARA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR, 60 kp			
2.5	Kostservice i hemmet	15 kp	*3
2.6	Att arbeta i företag	15 kp	*3
2.7	Våningsservice	15 kp	*3
2.8	Skötsel av gårdsplan och krukväxter	15 kp	*3
VALBARA EXAMENSDELAR, 10 kp			
GEMENSAMMA EXAMENSDELAR, ALLMÄNNA ÄMNEN, 35 kp			
	Kunnande i kommunikation och interaktion - Svenska 5 kp - Engelska 4 kp - Språk 2 kp	11 kp	
	Kunnande i matematik och naturvetenskaper - Matematik 6 kp - Fysik och kemi 2 kp - IKT 1 kp	9 kp	
	Kunnande som behövs i samhället och arbetslivet - Samhällsfärdigheter 1 kp - Arbetslivsfärdighet 1 kp - Företagsamhet och företagsverksamhet 1 kp - Upprätthållande av arbetsförmåga, idrott, motion och hälsokunskap 5 kp	8 kp	
	Socialt och kulturellt kunnande - Kännedom om olika kulturer 2 kp - Miljö- och hållbarhetskunnande 1 kp - Svenska 1 kp - Engelska 2 kp - Samhällsfärdigheter med inriktning på det åländska samhället och kulturen 1 kp	7 kp	

*1 Examensdel i Grundexamen inom hotell-, restaurang- och cateringbranschen; använts i tillämpliga delar

*2 Examensdel i Grundexamen inom hantverk och konstindustri; använts i tillämpliga delar

*3 Examensdel i Grundexamen inom hem- och rengöringsservice

2 OBLIGATORISKA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR

2.1 Tillredning av lunchrätter i liten skala, obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande

- tar emot, magasinerar och lagrar råvaror och andra förnödenheter
- hanterar och använder livsmedel av olika förädlingsgrad
- lagar lunchrätter och gör bakverk i enlighet med grundläggande recept och tillagningsmetoder
- utökar och minskar antalet portioner i recept
- anpassar rätter till kunders och kundgruppers behov
- deltar vid behov i planeringen av menyn
- tidsplanerar sina dagliga arbetsuppgifter
- lägger fram maträtterna
- deltar i kundservicen i enlighet med verksamhetsställets affärskoncept eller verksamhetsidé
- städar upp och ordnar kund- och arbetsutrymmen
- följer planen för egenkontroll

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande

- tar emot, magasinerar och lagrar kända råvaror
- hanterar och använder kända livsmedel av olika förädlingsgrad
- lagar enkla lunchrätter och gör enkla bakverk i enlighet med grundläggande recept och tillagningsmetoder
- utökar och minskar antalet portioner i recept, med stöd eller i par
- deltar vid behov med stöd i planeringen av menyn
- tidsplanerar sina dagliga arbetsuppgifter, med stöd eller i par
- lägger med stöd fram maträtterna
- kan med stöd delta i kända servicesituationer
- städar upp och ordnar kund- och arbetsutrymmen enligt anvisningar
- deltar med stöd i kundservices i enlighet med verksamhetsställets affärskoncept eller verksamhetsidé
- följer planen för egenkontroll med stöd

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Att arbeta i skift

	<ul style="list-style-type: none">• kommer till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och ser till att se presentabel ut till det yttre• respekterar arbetstiderna och avtalar vid behov om avsteg från dem• planerar under handledning sitt arbetsskift enligt beställningsorder eller beräknat antal kunder• tidsplanerar och strukturerar sitt arbete som medlem i arbetsgruppen
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• kommer med handledning till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och ser med stöd till att se presentabel ut till det yttre• kan med handledning respektera arbetstiderna och kan med handledning avtala om avsteg från dem om behov uppstår• tar med handledning del av planeringen av sitt arbetsskift enligt beställningsorder och beräknat antal kunder, men behöver handledning• följer ett färdigt uppgjort arbetsschema
	<ul style="list-style-type: none">• kommer till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och ser till att se presentabel ut till det yttre• respekterar arbetstiderna och avtalar vid behov om avsteg från dem• planerar och schemalägger arbetsuppgifterna för sitt arbetsskift med utgångspunkt i beställningsorder eller beräknat antal kunder enligt anvisning• tidsplanerar och strukturerar sitt arbete som medlem i arbetsgruppen enligt anvisningarna och håller sig till tidtabellen
Goda G2 Goda2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• kommer med stöd till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och ser till att se presentabel ut till det yttre• kan med stöd respektera arbetstider och avtalar vid behov om avsteg från dem, men behöver stöd• tar med stöd del av planeringen av sitt arbetsskift enligt beställningsorder och beräknat antal kunder, men behöver stöd• kan med handledning delta i tidsplanering och strukturering av sitt arbete som medlem av arbetsgruppen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• kommer till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och har ett presentabelt yttre• respekterar arbetstiderna och avtalar vid behov om avsteg från dem i enlighet med företagets eller verksamhetsställets verksamhetspraxis• planerar och schemalägger på eget initiativ arbetsuppgifterna för sitt arbetsskift med utgångspunkt i anvisningarna, beställningsorder eller beräknat antal kunder

	<ul style="list-style-type: none"> • i anvisningarna, beställningsorder eller beräknat antal kunder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kommer enligt anvisningar till arbetsskiftet klädd på det sätt som arbetsuppgiften kräver och ser till att se presentabel ut till det yttre • kan enligt anvisningar respektera arbetstider och avtalar vid behov om avsteg från dem • tar del av planeringen för sitt arbetsskift enligt beställningsorder och beräknat antal kunder • kan med stöd eller i par tidsplanera och strukturera sitt arbete som medlem i arbetsgruppen

Tillredning av lunchrätter och kundservice

	<ul style="list-style-type: none"> • tar emot, magasinerar och hanterar råvaror och andra förnödenheter enligt anvisning • lagar med handledning välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat • ställer fram lunchmat enligt anvisning • sätter enligt anvisning ihop modellportioner i enlighet med näringsrekommendationerna • betjänar kunderna på ett vänligt sätt eller i enlighet med företagets eller verksamhetsställets servicemodell, men behöver ibland vägledning
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar med handledning emot, magasinerar och hanterar kända råvaror och andra förnödenheter • lagar med handledning enkel, välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat • ställer med handledare fram lunchmat enligt anvisning • sätter med handledning ihop kända modellportioner enligt anvisning i enlighet med näringsrekommendationerna • betjänar med handledare kunderna på ett vänligt sätt i kända och inövade situationer
	<ul style="list-style-type: none"> • tar emot, magasinerar och hanterar råvaror och andra förnödenheter • lagar välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat • ställer fram lunchmat och ser till att maten räcker • sätter ihop modellportioner i enlighet med näringsrekommendationerna • betjänar kunderna på ett vänligt sätt i enlighet med företagets eller verksamhetsställets servicemodell
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar med stöd emot, magasinerar och hanterar kända råvaror och andra förnödenheter • lagar med stöd enkel, välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat • ställer med handledning fram lunchmat • sätter med handledning ihop modellportioner enligt anvisning i enlighet med näringsrekommendationerna

	<ul style="list-style-type: none"> • betjänar med handledning kunderna på ett vänligt sätt i kända situationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • tar på eget initiativ emot, magasinerar och hanterar råvaror och andra förnödenheter • lagar på eget initiativ välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat enligt verksamhetsställets recept • ställer på eget initiativ och på ett fulländat sätt fram lunchmat och ser till att maten räcker • sätter självständigt ihop modellportioner i enlighet med näringsrekommendationerna • betjänar kunderna på ett vänligt och kundorienterat sätt i enlighet med företagets eller verksamhetsställets servicemodell
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar emot, magasinerar och hanterar kända råvaror och andra förnödenheter • lagar enkel, välsmakande, näringsrik och hälsosam lunchmat • ställer med stöd fram lunchmat • sätter med stöd ihop modellportioner enligt anvisning i enlighet med näringsrekommendationerna • betjänar med stöd kunderna på ett vänligt sätt i kända situationer

Upprätthållande av en ren och ordningsam arbetsmiljö

	<ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar arbetsmiljön • arbetar med diskhantering och sorterar avfall
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar kända arbetsuppgifter i arbetsmiljön med handledning • kan med handledning arbeta med enkel diskhantering och sortera känt avfall
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar arbetsmiljön på eget initiativ • arbetar på eget initiativ med diskhantering och sorterar avfall
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar arbetsmiljön med stöd • kan med stöd arbeta med diskhantering och sortera avfall enligt anvisningar
	<ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar noggrant arbetsmiljön samtidigt som hen utför andra arbetsuppgifter

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar med diskhantering samtidigt som hen utför andra arbetsuppgifter om det behövs och sorterar avfall
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • städar och ordnar arbetsmiljön enligt anvisningar • arbetar med diskhantering och sorterar avfall enligt anvisningar

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Råvaruhantering

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • känner igen de vanligaste råvarorna som används på verksamhetsstället och bedömer organoleptiskt deras färskhet och kvalitet • väljer, förbehandlar och använder enligt anvisning råvaror till lunchrätterna och undviker svinn
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner med handledning igen de vanligaste kända råvarorna som används på verksamhetsstället och bedömer med stöd deras kvalitet • kan med handledning välja, förbereda kända råvaror till enkla lunchrätter och undviker svinn
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner igen de råvaror som används på verksamhetsstället och bedömer organoleptiskt deras färskhet och kvalitet • väljer, förbehandlar och använder råvaror till lunchrätterna och undviker svinn
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner med stöd igen de vanligaste kända råvarorna som används på verksamhetsstället och bedömer deras kvalitet • kan med stöd välja förbehandla och använda kända råvaror till lunchrätter och undviker svinn
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner igen de råvaror som används på verksamhetsstället och bedömer organoleptiskt deras färskhet och kvalitet samt rapporterar avvikelser • väljer självständigt råvaror till lunchrätterna samt förbehandlar och lagar välsmakande maträtter av dem och undviker svinn
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner igen de vanligaste kända råvarorna som används på verksamhetsstället och bedömer deras kvalitet • kan välja, förbehandla och använda kända råvaror till lunchrätterna och undviker svinn

Användning av redskap, utrustning och metoder för matlagning och bakning

Nöjaktiga N1	<ul style="list-style-type: none">• använder nödvändiga maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar lunchrätterna och bakar samt rengör dem• lagar lunchrätter och bakar med hjälp av de vanligaste metoderna genom att använda sig av grundläggande recept eller ett receptprogram• förvarar enligt anvisning råvaror och mat i rätt temperatur även under serveringen• använder tryggt skyddsutrustning, arbetsredskap och arbetsmetoder enligt anvisningarna.
N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• använder med handledning kända maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar enkla lunchrätter och bakar samt rengör dem med handledning• lagar med handledning enkla lunchrätter och bakar med hjälp av kända metoder genom att använda sig av strukturerade recept eller bildrecept• kan med handledning förvara kända råvaror och mat i kända situationer i rätt temperatur, även under servering• använder med handledare på ett tryggt sätt skyddsutrustning, enkla arbetsredskap och metoder
Goda G2	<ul style="list-style-type: none">• använder på eget initiativ nödvändiga maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar lunchrätterna och bakar samt rengör dem• lagar lunchrätter och bakar med hjälp av de vanligaste metoderna genom att använda sig av grundläggande recept eller ett receptprogram• förvarar råvaror och mat i rätt temperatur även under serveringen• använder tryggt skyddsutrustning, arbetsredskap och arbetsmetoder enligt anvisningarna
G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• använder med stöd kända maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar lunchrätter och bakar samt rengör dem med stöd• lagar med stöd enkla lunchrätter och enkla bakverk med hjälp av de vanligaste metoderna genom att använda sig av strukturerade recept eller bildrecept• kan med handledning förvara kända råvaror och mat i rätt temperatur även under servering• använder med handledning på ett tryggt sätt känd skyddsutrustning, enkla arbetsredskap och metoder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• använder obehindrat och självständigt nödvändiga maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar lunchrätterna och bakar samt rengör dem• lagar självständigt lunchrätter och bakar med hjälp av de vanligaste metoderna genom att använda sig av grundläggande recept eller ett receptprogram• förvarar på eget initiativ råvaror och mat i rätt temperatur även under serveringen

	<ul style="list-style-type: none"> • använder tryggt skyddsutrustning, arbetsredskap och arbetsmetoder enligt anvisningarna • ser till att maskiner, utrustning och arbetsredskap fungerar och rapporterar om trasiga arbetsredskap till sin överordnade.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder enligt anvisningar kända maskiner, utrustning och redskap under tiden som hen lagar lunchrätter och bakar samt rengör dem • lagar enkla lunchrätter och enkla bakverk med hjälp av de vanligaste metoderna genom att använda sig av grundläggande recept eller strukturerade recept • kan med stöd förvara kända råvaror och mat i rätt temperatur även under servering • använder med stöd på ett tryggt sätt känd skyddsutrustning, enkla arbetsredskap och metoder • kan i kända situationer rapportera om trasiga redskap till sin överordnade

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Att verka i enlighet med affärskoncept eller verksamhetsidé

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med den egna arbetsplatsens affärskoncept eller verksamhetsidé att han eller hon under handledning kan presentera de viktigaste produkterna och tjänsterna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning presentera arbetsplatsens kända produkter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med den egna arbetsplatsens affärskoncept eller verksamhetsidé att han eller hon kan presentera de viktigaste produkterna och tjänsterna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd presentera arbetsplatsens kända produkter
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med den egna arbetsplatsens affärs- eller verksamhetsidé att han eller hon kan presentera de viktigaste produkterna och tjänsterna samt samarbetspartnerna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan presentera arbetsplatsens kända produkter

Kvalitativ verksamhet som utövas enligt principer om hållbar utveckling

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • verkar under handledning i enlighet med kvalitetskraven
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkar med handledare i enlighet med kända kvalitetskrav
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • sätter sig in i de kvalitetskrav som ställs på arbetet och verkar enligt anvisning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkar med handledning i enlighet med kända kvalitetskrav
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • sätter sig in i de kvalitetskrav som ställs på arbetet och följer dessa på ett ansvarsfullt sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • verkar med stöd i enlighet med kända kvalitetskrav

Kännedom om råvaror och maträtter

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med maträtterna och råvarorna att han eller hon under handledning kan berätta om företagets eller verksamhetsställets maträtter och råvaror samt deras ursprung
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med några maträtter och råvaror att hen med handledare kan berätta om någon av företagets eller verksamhetsställets kända maträtter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med maträtterna och råvarorna att han eller hon enligt anvisning kan presentera företagets eller verksamhetsställets maträtter och råvaror samt deras ursprung
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med maträtterna och råvarorna att hen under handledning kan berätta om någon av företagets eller verksamhetsställets kända maträtter
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig förtrogen med maträtterna och råvarorna i så hög grad att han eller hon på ett mångsidigt sätt kan berätta om företagets eller verksamhetsställets maträtter och råvaror samt deras ursprung
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • har gjort sig så förtrogen med maträtterna och råvarorna att hen efter handledning kan berätta om företagets eller verksamhetsställets kända maträtter
--	--

Att följa näringsrekommendationerna

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • är så insatt i de grundläggande principerna för hälsosam kost att han eller hon under handledning kan laga välsmakande, hälsosam och näringsrik lunchmat
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner med handledning till de grundläggande principerna för hälsosam kost och kan med handledning laga enkel, hälsosam och välsmakande lunchmat
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • är så insatt i de grundläggande principerna för hälsosam kost att han eller hon kan laga välsmakande, hälsosam och näringsrik lunchmat
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner med stöd till de grundläggande principerna för hälsosam kost och kan med stöd laga enkel, hälsosam och välsmakande lunchmat
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • är så insatt i de grundläggande principerna för hälsosam kost att han eller hon självständigt kan laga välsmakande, hälsosam och näringsrik lunchmat enligt recept
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de grundläggande principerna för hälsosam kost och kan laga enkel hälsosam och välsmakande lunchmat

Att laga specialkost

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • har under handledning satt sig in i vegetarisk kost och olika typer av specialkost samt tolkar innehållsdeklarationer så bra att han eller hon med någon annans hjälp kan laga de vanligaste lunchrätterna för personer med specialkost
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • har med handledare satt sig in i de grundläggande principerna för enkel vegetabilisk och laktosfri specialkost och kan med handledare tillreda dessa enligt strukturerade recept

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> har satt sig in i vegetarisk kost och olika typer av specialkost samt tolkar innehållsdeklarationer så bra att han eller hon enligt anvisning kan laga de vanligaste lunchrätterna för personer med specialkost
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har med handledning satt sig in i de grundläggande principerna för enkel vegetabilisk och laktosfri specialkost och kan med handledning tillreda dessa enligt recept
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> har satt sig in i vegetarisk kost och olika typer av specialkost samt tolkar innehållsdeklarationer så bra att han eller hon självständigt kan laga de vanligaste lunchrätterna för personer med specialkost
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har med stöd satt sig in i de grundläggande principerna för vegetabilisk kost och kända typer av specialkost och kan med stöd tillreda dessa enligt recept

Anpassning av recept

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> utökar och minskar antalet portioner samt anpassar recept enligt anvisningarna genom att använda receptprogram som används i branschen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning utöka och minska några få antal portioner i ett recept
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> utökar och minskar antalet portioner samt anpassar recept enligt anvisning genom att använda receptprogram som används i branschen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning utöka och minska antalet portioner i ett recept
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till portionsstorleken för olika kundgrupper samt utökar och minskar självständigt antalet portioner och anpassar recept genom att använda receptprogram som används i branschen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd utöka och minska antalet portioner i ett recept

Planering av menyn

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> har satt sig in i principerna för planeringen av menyn i så hög grad att han eller hon kan presentera de maträtter som företagets eller verksamhetsställets lunchlista består av och deltar vid behov i planeringen av menyn under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har med handledare satt sig in i principerna för planeringen av menyn och kan med handledning presentera kända maträtter på lunchlistan
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner till principerna för planeringen av menyn och planerar vid behov lunchmenyn enligt anvisning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har med handledning satt sig in i principerna för planeringen av menyn och kan med stöd presentera kända maträtter på företagets eller verksamhetsställets lunchlista
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till principerna för planeringen av menyn och planerar vid behov självständigt lunchmenyn
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har med stöd satt sig in i principerna för planeringen av menyn och kan presentera kända maträtter på företagets eller verksamhetsställets lunchlista

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> kan handla enligt anvisningarna i arbetssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning agera i kända arbetssituationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> handlar ansvarsfullt i arbetssituationer och anpassar sitt agerande efter givna anvisningar
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd agera i kända arbetssituationer

Berömliga B3	<ul style="list-style-type: none"> • handlar ansvarsfullt i arbetssituationer och anpassar på eget initiativ sitt agerande i enlighet med feedback
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan agera i kända arbetssituationer

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar som medlem i arbetsgruppen • utför uppgifter som är på hens ansvar men behöver tidvis handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar med handledning som medlem i arbetsgruppen • utför med handledning kända uppgifter som är på hennes ansvar
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar som medlem i arbetsgruppen • utför noggrant de arbetsuppgifter som ligger på hens ansvar
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar med stöd som medlem i arbetsgruppen • utför med stöd kända uppgifter som ligger på hens ansvar
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • arbetar självständigt som medlem i arbetsgruppen • agerar ansvarsfullt, stödjer och hjälper andra samt tar i sitt arbete hänsyn till följande arbetskedje och följande arbetstagare
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar som medlem i arbetsgruppen • utför kända uppgifter som är på hens ansvar

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer planen för egenkontroll • iakttar företagets eller verksamhetsställets säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledare enkla principer i planen för egenkontroll • kan med handledning iaktta bekanta säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser på verksamhetsstället
	<ul style="list-style-type: none"> • följer planen för egenkontroll

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> iakttar företagets eller verksamhetsställets säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer med handledning planen för egenkontroll kan med stöd iaktta bekanta säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser på verksamhetsstället
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> följer planen för egenkontroll iakttar på ett ansvarsfullt sätt företagets eller verksamhetsställets säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer med stöd planen för egenkontroll kan iaktta bekanta säkerhetsföreskrifter och -bestämmelser på verksamhetsstället

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser uppför sig på ett bra sätt iakttar reglerna för tystnadsplikt följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer med handledare regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser uppför sig med handledning på ett bra sätt iakttar med handledning tystnadsplikt följer med handledning givna arbetstider
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet uppför sig på ett bra sätt iakttar reglerna för tystnadsplikt följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer med handledning regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser uppför sig med stöd på ett bra sätt iakttar med stöd reglerna för tystnadsplikt följer med stöd givna arbetstider

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet• uppför sig på ett bra sätt och kan anpassa sig till det som situationen kräver• iakttar reglerna för tystnadsplikt• följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• följer med stöd regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser• uppför sig på ett bra sätt• iakttar reglerna för tystnadsplikt• följer givna arbetstider enligt instruktion

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Tillredning av lunchrätter i liten skala" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att utföra arbetsuppgifter inom matlagning och kundservice på restaurang eller i storkök i samarbete med övriga arbetstagare på verksamhetsstället. Studeranden tar emot och hanterar råvaror och andra varor, lagar och lägger fram lunchrätter samt utför egenkontroll. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Tillredning av lunchrätter i liten skala" utför en studerande som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klargöra om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissas sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* - 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Tillredning av lunchrätter i liten skala" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

2.2 Kundinriktad tillverkning (hård slöjd), obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt arbete
- producera en vara eller tjänst
- bedöma och utveckla sin egen verksamhet
- beakta de uppställda kvalitetsmålen i sitt arbete
- välja material
- räkna ut materialåtgången
- göra kostnadsförslag och lämna anbud
- förhandla med kunden
- presentera olika alternativ som kan genomföras
- presentera hur valen påverkar genomförandet
- åskådliggöra varan eller tjänsten
- komma överens om kundmöte
- följa arbetstider och tidtabeller
- följa de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet

Krav på yrkesskicklighet (anpassad bedömning)

Den studerande kan

- under handledning planera sitt arbete
- under handledning producera en vara eller tjänst
- med handledning och stöd bedöma och utveckla sin egen verksamhet
- med handledning och stöd beakta de uppställda kvalitetsmålen i sitt arbete
- med handledning välja material
- under handledning och i bekanta situationer förhandla med kunden
- åskådliggöra varan eller tjänsten
- med handledning följa arbetstider och tidtabeller
- med handledning följa de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Planering av en kundinriktad arbetsprocess

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">planerar under handledning sitt eget arbete med beaktande av kundens behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan följa en enkel färdig planering men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">planerar sitt eget arbete och gör under handledning en genomförbar arbetsplan, med beaktande av kundens behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan med stöd följa en enkel färdig planering
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">planerar sitt eget arbete och gör en genomförbar arbetsplan med beaktande av kundens behov samt ändrar planen vid behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan enligt anvisning följa en enkel färdig planering

Produktion av en vara eller tjänst

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">producerar under handledning en vara eller tjänst enligt de uppställda målenarbetar under handledning för att uppnå de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">producerar med handledning och stöd en enkel vara eller tjänstarbetar under handledning och stöd för att utföra varan eller tjänsten och kan med handledning följa arbetstider
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">producerar en vara eller tjänst enligt de uppställda målenarbetar för att uppnå de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">producerar med stöd en enkel vara eller tjänstarbetar med stöd för att utföra varan eller tjänsten och kan med stöd följa arbetstider

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • producerar en vara eller tjänst enligt de uppställda målen och arbetar systematiskt • arbetar systematiskt och kostnadseffektivt enligt de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller samt förhandlar om avvikelser från dessa
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • producerar enligt anvisning en enkel vara eller tjänst • arbetar enligt anvisning för att utföra varan eller tjänsten och följer enligt anvisningar arbetstider

Självvärdering

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer och utvecklar under handledning sin egen verksamhet för att uppnå kvalitetsmålen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer under handledning sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer sitt arbete och produkten i förhållande till målen samt ändrar sitt agerande enligt anvisningar
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer med stöd sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer sitt arbete och produkten i förhållande till målen samt ändrar sitt agerande utifrån sina observationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Val av arbetsmetoder och -redskap

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • förhandlar under handledning med kunden angående de krav som ställs på produkten och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> väljer under handledning de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> förhandlar med kunden angående de krav som ställs på produkten och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer med stöd de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> förhandlar med kunden angående de krav som ställs på produkten, presenterar olika alternativ som kan genomföras och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer enligt anvisning de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet kan i inövade situationer ha kundkontakt och diskutera utformning

Val och användning av material

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder, under handledning, material som passar arbetet och som används i branschen.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer och använder under handledning i inövade situationer material som passar arbetet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder material som passar genomförandet, diskuterar under handledning valet med kunden och hur detta inverkar på produktens funktion, hållbarhet, utseende, kvalitet och pris.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer och använder med stöd i inövade situationer material som passar arbetet
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder material som passar genomförandet, diskuterar valet med kunden och hur detta inverkar på produktens funktion, hållbarhet, utseende, kvalitet och pris.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer enligt anvisning i inövade situationer material som passar arbetet

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Åskådliggörande

	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör under handledning varan eller produkten för kunden
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden
	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör varan eller produkten för kunden, använder visualiseringsmetoder som passar branschen
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden
	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör varan eller produkten för kunden, använder branschanpassade visualiseringsmetoder, som väcker kundens intresse gentemot varan eller tjänsten
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisning i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden

Beaktande av estetiska aspekter vid tillverkningen

	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar under handledning, och för kundens räkning, produkter som är balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg.
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning tillverka enkla produkter
	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar för kundens räkning produkter som är balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg.
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd tillverka enkla produkter som är tillfredsställande utförda
	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar för kundens räkning produkter som är omsorgsfullt utförda och balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg.
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisning tillverka enkla produkter som är väl utförda
--	---

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning agera i kända arbetssituationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val och fattar beslut under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd agera i kända arbetssituationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val och fattar beslut
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan agera i kända arbetssituationer

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer under handledning smidiga kundmöten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning i inövade situationer tala med kunder
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer och kommer överens om kundmöten naturligt och smidigt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd i inövade situationer föra en konstruktiv diskussion med kunder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer och kommer överens om kundmöten naturligt, smidigt och konstruktivt
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan i inövade och bekanta situationer föra en konstruktiv diskussion med kunder
--	---

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledare regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig med handledning på ett bra sätt • iakttar med handledning tystnadsplikt • följer med handledning givna arbetstider
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledning regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig med stöd på ett bra sätt • iakttar med stöd reglerna för tystnadsplikt • följer med stöd givna arbetstider
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet • uppför sig på ett bra sätt och kan anpassa sig till det som situationen kräver • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med stöd regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider enligt instruktion

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Kundinriktad tillverkning (hårdslöjd)" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att utföra arbetsuppgifter inom hårdslöjd. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Kundinriktad tillverkning (hårdslöjd)" utför en studerande enskilt eller som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klargöra om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att

studeranden klarar yrkesprovets kravnivå.Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och besluter om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissar sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* - 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Kundinriktad tillverkning (hårdslöjd)" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

2.3 Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd), obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 20 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- planera sitt arbete
- producera en vara eller tjänst
- bedöma och utveckla sin egen verksamhet
- beakta de uppställda kvalitetsmålen i sitt arbete
- välja material
- räkna ut materialåtgången
- göra kostnadsförslag och lämna anbud
- förhandla med kunden
- presentera olika alternativ som kan genomföras
- presentera hur valen påverkar genomförandet
- åskådliggöra varan eller tjänsten
- komma överens om kundmöte
- följa arbetstider och tidtabeller
- följa de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet

Krav på yrkesskicklighet (anpassad bedömning)

Den studerande kan

- under handledning planera sitt arbete
- under handledning producera en vara eller tjänst
- med handledning och stöd bedöma och utveckla sin egen verksamhet
- med handledning och stöd beakta de uppställda kvalitetsmålen i sitt arbete
- med handledning välja material
- under handledning och i bekanta situationer förhandla med kunden
- åskådliggöra varan eller tjänsten
- med handledning följa arbetstider och tidtabeller
- med handledning följa de säkerhetsanvisningar som getts för arbetet

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Planering av en kundinriktad arbetsprocess

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> planerar under handledning sitt eget arbete med beaktande av kundens behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan följa en enkel färdig planering men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> planerar sitt eget arbete och gör under handledning en genomförbar arbetsplan, med beaktande av kundens behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd följa en enkel färdig planering
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> planerar sitt eget arbete och gör en genomförbar arbetsplan med beaktande av kundens behov samt ändrar planen vid behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan enligt anvisning följa en enkel färdig planering

Produktion av en vara eller tjänst

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> producerar under handledning en vara eller tjänst enligt de uppställda målen arbetar under handledning för att uppnå de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> producerar med handledning och stöd en enkel vara eller tjänst arbetar under handledning och stöd för att utföra varan eller tjänsten och kan med handledning följa arbetstider
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> producerar en vara eller tjänst enligt de uppställda målen arbetar för att uppnå de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> producerar med stöd en enkel vara eller tjänst arbetar med stöd för att utföra varan eller tjänsten och kan med stöd följa arbetstider

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • producerar en vara eller tjänst enligt de uppställda målen och arbetar systematiskt • arbetar systematiskt och kostnadseffektivt enligt de uppställda kvalitetsmålen och följer arbetstider och avtalade tidtabeller samt förhandlar om avvikelser från dessa
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • producerar enligt anvisning en enkel vara eller tjänst • arbetar enligt anvisning för att utföra varan eller tjänsten och följer enligt anvisningar arbetstider

Självvärdering

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer och utvecklar under handledning sin egen verksamhet för att uppnå kvalitetsmålen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer under handledning sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer sitt arbete och produkten i förhållande till målen samt ändrar sitt agerande enligt anvisningar
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer med stöd sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer sitt arbete och produkten i förhållande till målen samt ändrar sitt agerande utifrån sina observationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer sin egen verksamhet i bekanta och inövade situationer

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Val av arbetsmetoder och -redskap

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • förhandlar under handledning med kunden angående de krav som ställs på produkten och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> väljer under handledning de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> förhandlar med kunden angående de krav som ställs på produkten och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer med stöd de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> förhandlar med kunden angående de krav som ställs på produkten, presenterar olika alternativ som kan genomföras och väljer arbetsmetoder och -redskap för att förverkliga arbetet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer enligt anvisning de arbetsmetoder och -redskap som behövs för arbetet kan i inövade situationer ha kundkontakt och diskutera utformning

Val och användning av material

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder, under handledning, material som passar arbetet och som används i branschen.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer och använder under handledning i inövade situationer material som passar arbetet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder material som passar genomförandet, diskuterar under handledning valet med kunden och hur detta inverkar på produktens funktion, hållbarhet, utseende, kvalitet och pris.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer och använder med stöd i inövade situationer material som passar arbetet
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> väljer och använder material som passar genomförandet, diskuterar valet med kunden och hur detta inverkar på produktens funktion, hållbarhet, utseende, kvalitet och pris.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer enligt anvisning i inövade situationer material som passar arbetet

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Åskådliggörande

	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör under handledning varan eller produkten för kunden
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden
	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör varan eller produkten för kunden, använder visualiseringsmetoder som passar branschen
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden
	<ul style="list-style-type: none"> • åskådliggör varan eller produkten för kunden, använder branschanpassade visualiseringsmetoder, som väcker kundens intresse gentemot varan eller tjänsten
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisning i inövade situationer presentera varan eller produkten för kunden

Beaktande av estetiska aspekter vid tillverkningen

	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar under handledning, och för kundens räkning, produkter som är balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning tillverka enkla produkter
	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar för kundens räkning produkter som är balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd tillverka enkla produkter som är tillfredsställande utförda
	<ul style="list-style-type: none"> • tillverkar för kundens räkning produkter som är omsorgsfullt utförda och balanserade helheter vad gäller form, proportioner och färg
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisning tillverka enkla produkter som är väl utförda
--	---

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning agera i kända arbetssituationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val och fattar beslut under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd agera i kända arbetssituationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • löser problemsituationer som uppstår i arbetet samt gör val och fattar beslut
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan agera i kända arbetssituationer

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer under handledning smidiga kundmöten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan under handledning i inövade situationer tala med kunder
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer och kommer överens om kundmöten naturligt och smidigt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd i inövade situationer föra en konstruktiv diskussion med kunder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • ombesörjer och kommer överens om kundmöten naturligt, smidigt och konstruktivt
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan i inövade och bekanta situationer föra en konstruktiv diskussion med kunder
--	---

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledare regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig med handledning på ett bra sätt • iakttar med handledning tystnadsplikt • följer med handledning givna arbetstider
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledning regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig med stöd på ett bra sätt • iakttar med stöd reglerna för tystnadsplikt • följer med stöd givna arbetstider
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • följer regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser och förbinder sig till arbetsplatsens verksamhet • uppför sig på ett bra sätt och kan anpassa sig till det som situationen kräver • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med stöd regler och bestämmelser enligt kollektivavtalet och andra överenskomna regler och bestämmelser • uppför sig på ett bra sätt • iakttar reglerna för tystnadsplikt • följer givna arbetstider enligt instruktion

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd)" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att utföra arbetsuppgifter inom mjukslöjd. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd)" utför en studerande enskilt eller som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klargöra om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att

studeranden klarar yrkesprovets kravnivå.Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och besluter om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissas sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* - 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Kundinriktad tillverkning (mjukslöjd)" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

2.4 Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet, obligatorisk yrkesinriktad examensdel, 15 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande

- genomför servicen enligt det förfaringssätt man kommit överens om och verkar i olika klientbetjäningssuppgifter inom hushållsservice
- planerar sitt eget arbete enligt klientstället och serviceavtalet
- utför grundstädningssuppgifter i hemmet enligt avtalet
- utför textil-, kläd- och bäddvård i hemmet enligt avtalet
- använder i sitt arbete ändamålsenliga medel, redskap, metoder och maskiner för rengöringen
- rengör och underhåller de redskap, anordningar och maskiner som hen använt
- iakttar arbets- och klientsäkerhet
- utvärderar sin egen verksamhet

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande

- genomför enkla serviceuppgifter efter en utarbetad plan och verkar i enkla klientbetjäningssuppgifter inom hushållsservice
- arbetar efter en färdigt uppgjord plan
- utför enkla grundstädningssuppgifter i hemmet
- utför enkel textil-, kläd- och bäddvård i hemmet
- använder i sitt arbete de vanligaste medlen, redskapen, metoderna samt enkla maskiner för rengöringen
- rengör och underhåller med stöd de vanligaste redskap, anordningar och maskiner som hen använt
- iakttar med stöd arbets- och klientsäkerhet
- kan med stöd utvärdera om hen utfört sitt arbete på ett bra sätt

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Verksamhet tillsammans med klienten

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• agerar sakligt i vanliga betjäningssituationer i klientens hem• respekterar klientens önskemål och beaktar med handledning klientens verksamhet i sitt arbete
---------------------	--

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning agera sakligt med klienter i vanliga inövade betjäningssituationer • kan med handledning respektera klientens önskemål
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar finkänsligt, klientinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer i klientens hem samt stöder vid behov klienten att själv vara aktiv • respekterar klientens önskemål och beaktar klientens verksamhet i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd agera sakligt med klienter i vanliga inövade betjäningssituationer • kan med stöd respektera klientens önskemål
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar klientinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer i klientens hem och främjar klientrelationerna samt stöder vid behov klienten att själv vara aktiv med sin egen verksamhet • respekterar klientens önskemål och beaktar självständigt klientens verksamhet i sitt arbete samt handleder och vägleder klienten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan agera sakligt med klienter i vanliga inövade betjäningssituationer • kan respektera klientens önskemål

Planering av textil-, kläd- och bäddvårdsuppgifter i hemmet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen och använder nödvändig skyddsutrustning • gör upp en genomförbar arbetsplan för grundstädning och textilvård i hemmet • reserverar rengöringsmedel, redskap och maskiner för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i lämpliga arbetskläder och kan med handledning använda skyddsutrustning • följer en färdigt uppgjord arbetsplan • kan med handledning reservera de vanligaste rengöringsmedlen, redskapen och enkla maskiner för sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen och använder nödvändig skyddsutrustning • gör upp en genomförbar arbetsplan för grundstädning och textilvård i hemmet och beaktar klientens önskemål, behov, ergonomi och arbetssäkerheten och följer service- eller arbetsbeskrivningen

	<ul style="list-style-type: none"> reserverar rengöringsmedel, redskap och maskiner för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> klär sig i lämpliga arbetskläder och kan med stöd använda skyddsutrustning kan med stöd göra upp en enkel genomförbar arbetsplan kan med stöd reservera de vanligaste rengöringsmedlen, redskapen och enkla maskiner för sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> reserverar rengöringsmedel, redskap och maskiner för sitt arbete gör självständigt upp en genomförbar arbetsplan för grundstädning och textilvård i hemmet och beaktar klientens önskemål, behov, ergonomi och arbetssäkerheten och följer service- eller arbetsbeskrivningen reserverar självständigt rengöringsmedel, redskap och maskiner som behövs för sitt arbete och beaktar den ekonomiska lönsamheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> klär sig i lämpliga arbetskläder och kan enligt anvisningar använda skyddsutrustning kan göra upp en enkel arbetsplan kan reservera de vanligaste rengöringsmedlen, redskapen och enkla maskiner för sitt arbete

Genomförande av grundstädningsuppgifter i hemmet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädningsuppgifterna i hemmet enligt en färdig arbetsplan och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin rengör tak-, vägg-, möbel-, textil- och golvytor samt sköter och skyddar dem med anvisningar utför bäddvård enligt behov arbetar och uppnår ett slutresultat i enlighet med avtalet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med handledning enkla inövade grundstädningsuppgifter enligt en färdig arbetsplan rengör med handledning tak-, vägg-, möbel-, textil- och golvytor utför med handledning enkel bäddvård kan tillsammans med handledaren utvärdera om det egna arbetet är bra eller dåligt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädningsuppgifterna i hemmet i olika utrymmen och följer en ändamålsenlig arbetsordning och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin rengör tak-, vägg-, möbel-, textil- och golvytor samt sköter och skyddar dem vid behov utför bäddvård enligt behov

	<ul style="list-style-type: none"> utför arbetet inom rimlig tid och uppnår ett slutresultat i enlighet med avtalet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med stöd inövade grundstädningssuppgifter av ett begränsat utrymme enligt en färdig plan rengör med stöd tak-, vägg-, möbel-, textil- och golvytor utför med stöd enkel bäddvård kan med stöd avgöra om det egna arbetet är bra eller dåligt utfört
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädningssuppgifterna i hemmet självständigt i en arbetsordning som är enligt målsättningen, iakttar arbetssäkerheten och ergonomin samt ändrar utförandet av sitt arbete vid behov rengör självständigt tak-, vägg, möbel-, textil- och golvytor samt sköter och skyddar dem vid behov utför bäddvård enligt behov självständigt och omsorgsfullt utför sitt arbete självständigt inom rimlig tid och uppnår kostnadsmedvetet ett slutresultat i enlighet med avtalet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför inövade grundstädningssuppgifter av ett begränsat utrymme enligt en färdig plan rengör tak-, vägg-, möbel-, textil- och golvytor enligt anvisningar utför enkel bäddvård kan avgöra om det egna arbetet är bra eller dåligt

Genomförande av textil- och klädvårdssuppgifter i hemmet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> förbehandlar, tvättar, torkar och efterbehandlar kläder och hemmets textilier enligt skötselråden och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin utför med handledning små reparationer arbetar med handledning och uppnår ett slutresultat i enlighet med avtalet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning sköta enklare uppgifter såsom att förbehandla, tvätta, torka och efterbehandla kläder och textilier, men behöver mycket tydliga instruktioner har en så positiv inställning till arbetet att hen klarar sina uppgifter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> förbehandlar, tvättar, torkar och efterbehandlar kläder och hemmets textilier ändamålsenligt enligt skötselråden och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin utför små reparationer på begäran utför sitt arbete inom rimlig tid och uppnår ett slutresultat i enlighet med avtalet

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd sköta enklare uppgifter såsom att förbehandla, tvätta, torka och efterbehandla kläder och textilier, men behöver tydliga instruktioner • har en positiv inställning till sitt arbete • kan med stöd utföra uppgifterna inom rimlig tid och kan tillsammans med handledaren avgöra om uppgifterna utförts bra eller dåligt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • förbehandlar, tvättar, torkar och efterbehandlar kläder och hemmets textilier ändamålsenligt enligt skötselråden och iakttar arbets säkerheten och ergonomin och ändrar utförandet av sitt arbete vid behov • utför små reparationer vid behov och kan bedöma reparationsbehovet • utför sitt arbete självständigt inom rimlig tid och uppnår kostnadsmedvetet ett önskat slutresultat
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sköta enklare uppgifter såsom att förbehandla, tvätta, torka och efterbehandla kläder och textilier enligt anvisningar • har en positiv inställning till arbetet • kan enligt anvisning utföra uppgifterna inom rimlig tid och kan med stöd avgöra om uppgifterna utförts bra eller dåligt

Avslutande av grundstädnings-, textil- och klädvårdsuppgifter i hemmet

	<ul style="list-style-type: none"> • underhåller de redskap och maskiner som hen använt • granskar slutresultatet av sitt arbete
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning rengöra och underhålla de redskap och maskiner som hen använt • känner till att olika ytor och textilier ska ha olika behandling
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • underhåller noggrant de redskap och maskiner som hen använt och ställer dem tillbaka på sina platser • granskar slutresultatet av sitt arbete och har för sin del omsorg om hemmets ordning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd rengöra och underhålla de redskap och maskiner som hen använt • kan med handledning avgöra om arbetet utförts på ett bra sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • underhåller noggrant och självständigt de redskap och maskiner som hen använt och ställer dem tillbaka på sina platser • granskar slutresultatet av sitt arbete och har för sin del omsorg om hemmets ordning och om att servicehelheten lyckas

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • rengör och underhåller de vanligaste redskap och maskiner som hen använt • kan enligt anvisningar uppnå givna krav
--	--

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Kännedom om serviceavtalet och användning av arbetsbeskrivningar och redskap för kvalitetskontroll

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer arbetsplanen • utnyttjar i sitt arbete med handledning informationsteknik enligt företagets eller organisationens funktionssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer en färdigt uppgjord arbetsplan • kan med handledning och enligt schema utnyttja några enkla informationstekniska program
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till serviceavtalets innehåll och handlar effektivt enligt den • utnyttjar i sitt arbete informationsteknik enligt företagets eller organisationens funktionssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd arbeta enligt enkla service- och arbetsbeskrivningar • kan med stöd och enligt schema utnyttja enkel informationsteknik i sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till serviceavtalets innehåll och handlar självständigt effektivt enligt den • utnyttjar i sitt arbete mångsidigt och aktivt informationsteknik enligt företagets eller organisationens funktionssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta enligt enkla service- och arbetsbeskrivningar • kan enligt anvisningar utnyttja enkel informationsteknik i sitt arbete

Användning av hemmets städredskap och maskiner

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • väljer och använder rengöringsredskap och -maskiner som arbetsplanen förutsätter arbetssäkert
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • använder med handledning de vanligaste rengöringsredskapen och -maskinerna på ett tryggt sätt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • väljer och använder rengöringsredskap och -maskiner som arbetsplanen förutsätter arbetssäkert och ergonomiskt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder med stöd de vanligaste rengöringsredskapen och -maskinerna på ett tryggt sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • väljer och använder rengöringsredskap och -maskiner som arbetsplanen förutsätter mångsidigt, arbetssäkert och ergonomiskt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder de vanligaste rengöringsredskapen och -maskinerna på ett tryggt sätt

Användning av hemmets redskap och maskiner för klädvård

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • använder redskap och maskiner för textilvård som finns i klienthemmet arbetssäkert
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder med handledning de vanligaste redskapen och maskinerna för textilvård som finns i klienthemmet på ett tryggt sätt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • använder redskap och maskiner för textilvård som finns i klienthemmet arbetssäkert och ergonomiskt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder med stöd de vanligaste redskapen och maskinerna för textilvård som finns i klienthemmen på ett tryggt sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • använder redskap och maskiner för textilvård som finns i klienthemmet mångsidigt, arbetssäkert och ergonomiskt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder de vanligaste redskapen och maskinerna för textilvård som finns i klienthemmen på ett tryggt sätt

Användning av städningsmetoder i hemmet

	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädning i hemmet arbets säkert med ändamålsenliga städmetoder skyddar vid behov ytorna med ändamålsenliga skydds metoder
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med handledning grundstädning i hemmet med de vanligaste metoderna skyddar med handledning ytorna, men behöver mycket tydliga instruktioner
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädning i hemmet arbets säkert och ergonomiskt med ändamålsenliga städmetoder och beaktar smutsen och ytmaterialet skyddar vid behov ytorna med ändamålsenliga skydds metoder och beaktar anvisningen för ytmaterialet och målsättningen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med stöd grundstädning i hemmet med de vanligaste metoderna skyddar med handledning ytorna, men behöver tydliga instruktioner
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> utför grundstädning i hemmet arbets säkert och ergonomiskt med de städmetoder som bäst passar för arbetet och beaktar smutsen och ytmaterialet underlättar sitt arbete med ändamålsenliga val av städmetoder skyddar vid behov ytorna självständigt med de skydds metoder som bäst passar för arbetet och beaktar anvisningen för ytmaterialet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför grundstädning i hemmet med de vanligaste metoderna skyddar ytorna enligt instruktioner

Användning av klädvårdsmetoder i hemmet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> vårdar med handledning hemmets textilier och kläder med ändamålsenliga metoder och beaktar textiliernas skötselrådsmärkningar
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> vårdar med handledning vanligast förekommande textilier och kläder i hemmet med vanliga metoder
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> vårdar hemmets textilier och kläder med ändamålsenliga metoder och beaktar textiliernas skötselrådsmärkningar
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> vårdar med stöd vanligast förekommande textilier och kläder i hemmet med vanliga metoder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> vårdar hemmets textilier och kläder självständigt med ändamålsenliga metoder och beaktar textiliernas skötselrådsmärkningar underlättar sitt arbete med ändamålsenliga val av metoder för textiltvård
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> vårdar enligt anvisningar vanligast förekommande textilier och kläder i hemmet med vanliga metoder

Användning av rengöringsmedel i hemmet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> använder ändamålsenligt de medel som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med handledning de vanligaste medlen som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet
Goda G2	<ul style="list-style-type: none"> använder tryggt och ändamålsenligt de medel som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet och beaktar den ekonomiska lönsamheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med stöd de vanligaste medlen som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet
Berömliga B3	<ul style="list-style-type: none"> använder tryggt och ändamålsenligt de medel som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet och beaktar den ekonomiska lönsamheten och ett hållbart verksamhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder de vanligaste medlem som används vid grundstädning och vård av textilier i hemmet på ett ändamålsenligt sätt

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Kännedom om klienten och klientens hem

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets och klientens önskemål och uppnår målsättningen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets och klientens önskemål och kan med handledning uppnå enkla mål för sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets renhetsmålsättning och klientens önskemål så att hen uppnår målsättningen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets och klientens önskemål och kan med stöd uppnå enkla mål för sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets renhetsmålsättning och klientens önskemål så att hen uppnår det överenskomna slutresultatet och klienttillfredsställelse
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till hemmets och klientens önskemål och kan uppnå enkla mål för sitt arbete

Identifiering av smutsens art

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art och väljer grundstädningssmetod identifierar smutsen och väljer en textilvårdsmetod
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning välja de vanligaste grundstädningssmetoderna kan med handledning välja de vanligaste textilvårdsmetoderna
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art och väljer en ändamålsenlig grundstädningssmetod identifierar smutsen och väljer en ändamålsenlig textilvårdsmetod
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd välja de vanligaste grundstädningssmetoderna kan med handledning välja de vanligaste textilvårdsmetoderna
	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art så att hen väljer ändamålsenliga grundstädningssmetoder

	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art och väljer en ändamålsenlig textilvårdsmetod
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan välja de vanligaste grundstädningssmetoderna kan välja de vanligaste textilvårdsmetoderna

Kännedom om ytmaterial i hemmet

	<ul style="list-style-type: none"> identifierar ytmaterialen i hemmet
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning identifiera vanliga ytmaterial i hemmet
	<ul style="list-style-type: none"> identifierar ytmaterialen i hemmet och känner till metoderna för grundstädning av dem
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd identifiera vanliga ytmaterial i hemmet och med stöd anpassa metoderna för grundstädning av dem
	<ul style="list-style-type: none"> identifierar självständigt ytmaterialen i hemmet och känner till metoderna för grundstädning av dem samt är på det klara med tillverkarens anvisningar för grundstädning
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan identifiera vanliga ytmaterial i hemmet och enligt anvisningar anpassa metoderna för grundstädning av dem

Kännedom om textilers skötselrådsmärkningar

	<ul style="list-style-type: none"> tolkar skötselrådsmärkningarna och väljer med handledning ett lämpligt skötselsätt för textilierna
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning tolka vanliga skötselrådsmärkningar och kan med handledning välja lämpligt skötselsätt för textilierna
	<ul style="list-style-type: none"> tolkar skötselrådsmärkningarna och väljer utgående från dem ett lämpligt skötselsätt för textilierna
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd tolka vanliga skötselrådsmärkningar och kan med stöd välja lämpligt skötselsätt för textilierna
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • tolkar skötselrådsmärkningarna och väljer självständigt utgående från dem ett lämpligt skötselsätt för textilierna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tolka vanliga skötselrådsmärkningar och kan enligt anvisningar välja lämpligt skötselsätt för textilierna

Kännedom om delfaktorerna i rengöringshändelsen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • väljer ändamålsenliga grundstädningmetoder i hemmet • gör sig förtrogen med bruksanvisningarna för rengöringsmedel • känner till pH-värdet för de rengöringsmedlen som används och använder dem i hemmets grundstädning och textilvård
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning välja de vanligaste grundstädningmetoderna i hemmet • kan med handledning tolka bruksanvisningarna för vanliga rengöringsmedel
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till delfaktorerna i rengöringshändelsen så att hen väljer ändamålsenliga grundstädningmetoder i hemmet • är förtrogen med bruksanvisningarna för rengöringsmedel • känner till pH-värdet och de mest centrala verksamma substanserna för de rengöringsmedel som används i hemmets grundstädning och textilvård så att hen väljer de mest ändamålsenliga medlen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd välja de vanligaste grundstädningmetoderna i hemmet • kan med stöd tolka bruksanvisningarna för vanliga rengöringsmedel
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till delfaktorerna i rengöringshändelsen så att hen självständigt väljer ändamålsenliga grundstädningmetoder i hemmet • är förtrogen med bruksanvisningarna för rengöringsmedel • känner till pH-värdet och de mest centrala verksamma substanserna för de rengöringsmedel som används i hemmets grundstädning och textilvård så att hen självständigt väljer de mest ändamålsenliga medlen för sitt arbete självständigt och beaktar ekonomin
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan välja de vanligaste grundstädningmetoderna i hemmet • kan tolka bruksanvisningarna för vanliga rengöringsmedel

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• agerar i bekanta situationer tillsammans med klienterna och behöver handledning i nya situationer• har en positiv inställning till branschen och till arbetet• söker hjälp i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• agerar med handledning tillsammans med klienterna i inövade situationer• har en sådan inställning till arbetet att hen klarar av att utföra det
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">• agerar på eget initiativ i föränderliga klientbetjäningssituationer och lär sig av dem• har en positiv inställning till branschen och är intresserad av sitt arbete• grunda de egna lösningarna i problemsituationer på egna kunskaper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• agerar med stöd tillsammans med klienterna i inövade situationer• har en positiv inställning till sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• agerar initiativrikt och självständigt i föränderliga klientbetjäningssituationer, lär sig av dem och hittar ett verksamhetsätt och en lösning som passar bäst i klientsituationen• har en positiv inställning till branschen, är intresserad av sitt arbete och söker branschinformation i olika kunskapskällor och är beredd att lära sig av andra• baserar de egna lösningarna i problemsituationer och sin verksamhet på yrkesmässiga kunskaper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• agerar tillsammans med klienterna i inövade situationer• har en positiv inställning till arbete

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• agerar sakligt och klarar av klientsituationerna samt sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen• samarbetar i vanliga situationer i arbetsgemenskapen• handlar i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• agerar med handledning sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer• kan med handledning utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen

	<ul style="list-style-type: none"> • samarbetar i inövade situationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av klientens verksamhet noggrant i sina arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • samarbetar i olika slags situationer i sin arbetsgemenskap • handlar på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med stöd sakligt tillsammans med klienterna i inövade situationer • kan med stöd utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar med stöd i inövade situationer i arbetsgemenskapen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av klientens verksamhet noggrant och smidigt i klientsituationerna samt i sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen, stöder och hjälper andra samt beaktar i sitt arbete det följande arbetsskedet och den följande arbetstagaren • samarbetar gärna och mångsidigt i arbetsgemenskapen, med klienterna och med intressentgrupperna • handlar på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt tillsammans med klienterna i inövade situationer • utför enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer i arbetsgemenskapen

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet • arbetar med ett gott uppträdande • använder fackterminologi • använder fackterminologi
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning beakta givna instruktioner om tystnadsplikt • kan med individuell assistans följa givna arbetstider • kan med handledning uppträda på ett bra sätt • kan använda några enstaka fackuttryck
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet samt kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringsätt • arbetar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt • använder i regel fackterminologi • agerar enligt ett hållbart verksamhetssätt

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta givna anvisningar om tystnadsplikt • kan med handledning följa givna arbetstider • kan med handledning uppträda på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet samt kommer överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringsätt • arbetar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt även i föränderliga situationer • använder fackterminologi i sitt arbete • agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhetsätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • kan enligt anvisningar följa givna arbetstider • kan med stöd uppträda på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • agerar tryggt i sitt arbete • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka hjälp vid förstahjälpsituationer • känner till utrymningsvägarna • kan med handledning agera tryggt i sitt arbete i avgränsade situationer • kan med handledning upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för den personliga arbetarskyddsskyldigheten och för klientsäkerheten och begär vid behov hjälp • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • kan med stöd agera tryggt i sitt arbete i inövade situationer

	<ul style="list-style-type: none">• kan enligt ett schema upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer• känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten• ansvarar för sin del för att arbetarskyddsskyldigheten uppfylls och för klientsäkerheten• upprätthåller på eget initiativ funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer• känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer• agerar tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer• kan enligt anvisningar upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att utföra grundstädnings- och textilvårdsuppgifter i klienthem (privathem eller servicebostäder), hemliknande institutioner (vårdhem, serviceboende) eller i daghem. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet" utför en studerande som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klarlägga om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissas sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala **1* - 3*** och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Grundstädning och textilvårdsservice i hemmet" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

VALBARA YRKESINRIKTADE EXAMENSDELAR

2.5 Kostservice i hemmet, valbar yrkesinriktad examensdel inom kompetensområdet, 15 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande

- genomför måltidsservice i klienthem enligt det förfarings sätt som man kommit överens om och arbetar i olika kostservicesituationer i hem
- planerar sitt eget arbete enligt klientens behov och serviceavtalet
- planerar och tillreder hemlagad mat enligt klienternas önskemål
- beaktar i planeringen de finländska näringsrekommendationerna och behoven hos klienter i olika åldrar
- tillreder hemlagad mat enligt de vanligaste specialdietera
- lägger upp maten enligt klienternas önskemål och behov
- städar arbetsmiljön i köket hos en klient
- iakttar arbets- och klientsäkerhet
- följer hygien- och avfallshanteringsanvisningarna
- utvärderar sitt eget arbete och sin verksamhet

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande

- utför måltidsservice i ett klienthem med stöd enligt ett fastställt schema
- arbetar enligt en enkel uppgjord arbetsplan
- planerar och tillreder enkel hemlagad mat
- kan med stöd beakta de vanligaste specialdietera
- lägger upp mat enligt schema
- städar med stöd arbetsmiljön i köket hos en klient
- följer hygien- och avfallshanteringsanvisningar
- kan med stöd utvärdera om hen utfört arbetet på ett bra eller dåligt sätt

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Planering av tillredningen av hemlagad mat

	<ul style="list-style-type: none">• klär sig enligt hygienkraven och på ett sätt som passar situationen• agerar enligt en given anvisning och en färdig arbetsplan
--	---

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • tar fram de råvaror och de matlagningsredskap som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning välja rätt klädsel • kan med handledning arbeta enligt en färdig arbetsplan • kan med handledning ta fram enkla råvaror och de matlagningsredskap som behövs
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig enligt hygienkraven och på ett sätt som passar situationen • planerar en genomförbar måltidshelhet utgående från klientens beställning eller en färdig matsedel • tar enligt anvisning fram de råvaror och de matlagningsredskap som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd välja rätt klädsel • kan med stöd arbeta enligt en enkel arbetsplan • kan med stöd ta fram enkla råvaror och matlagningsredskap som behövs
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig enligt hygienkraven och på ett sätt som passar situationen • planerar en genomförbar måltidshelhet utgående från klientens beställning eller en färdig matsedel så att planen innehåller flera förslag • tar på eget initiativ fram de råvaror och de matlagningsredskap som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisningar välja rätt klädsel • arbetar enligt en enkel arbetsplan • tar fram enkla råvaror och matlagningsredskap som behövs

Tillredning av hemlagad mat

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • tidsplanerar olika arbetsuppgifter i hemmet ändamålsenligt • tillreder mat enligt sin erhållna arbetsplan och iakttar arbets säkerheten • tillreder mat av färdigmat eller halvfabrikat enligt anvisning • arbetar inom rimlig tid • utvärderar smaken på den mat hen tillrett
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med handledning en uppgjord tidsplanering • tillreder med handledning enkel mat enligt en uppgjord arbetsplan och iakttar arbets säkerheten • tillreder med handledning färdigmat eller halvfabrikat • kan i avgränsade situationer och med handledning utföra arbetet inom rimlig tid

	<ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning utvärdera smaken på den mat hen tillrett
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • tidsplanerar hemmets olika arbetsuppgifter ändamålsenligt i förhållande till varandra • tillreder mat enligt arbetsplanen och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin • tillreder mångsidig mat av färdigmat eller halvfabrikat enligt anvisning • arbetar noggrant inom rimlig tid • utvärderar smaken på de maträtter hen tillrett och gör ändringar vid behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer med stöd en uppgjord tidsplanering • tillreder med stöd enkel mat enligt en uppgjord arbetsplan och iakttar arbetssäkerheten • tillreder med stöd färdigmat eller halvfabrikat • kan i avgränsade situationer och med stöd utföra arbetet inom rimlig tid • kan med stöd utvärdera smaken på den mat hen tillrett
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • tidsplanerar hemmets olika arbetsuppgifter ändamålsenligt i förhållande till varandra och arbetar smidigt även i föränderliga situationer • tillreder mat enligt sin uppgjorda plan för tillredning av maten och iakttar arbetssäkerheten och ergonomin och ändrar sin plan smidigt vid behov • tillreder mångsidig mat av färdigmat eller halvfabrikat på eget initiativ • arbetar noggrant inom rimlig tid • utvärderar på eget initiativ smaken på de maträtter hon/han tillrett och gör ändringar vid behov
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer en uppgjord tidsplanering • tillreder enkel mat enligt en uppgjord arbetsplan och iakttar arbetssäkerheten • tillreder färdigmat eller halvfabrikat • kan i avgränsade situationer utföra arbetet inom rimlig tid • kan utvärdera smaken på den mat hen tillrett

Uppläggnig av hemlagad mat

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • lägger med handledning upp maten eller ställer den i förvaring för att användas senare
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning lägga upp maten eller ställa den i förvaring för att användas senare

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> lägger upp maten eller ställer den i förvaring för att användas senare
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd lägga upp maten eller ställa den i förvaring för att användas senare
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> lägger enligt klientens önskemål upp maten eller ställer den i förvaring för att användas senare
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan enligt anvisningar lägga upp maten eller ställa den i förvaring för att användas senare

Städning av klientens kök

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> rengör och ställer på plats matlagingsredskap, maskiner, apparater och kärl som använts och städar arbetsmiljön enligt anvisningar hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning rengöra och ställa på sin plats bekanta matlagingsredskap och kärl som används och städar med handledning arbetsmiljön kan med handledning sortera vanligt avfall
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> rengör och ställer på sina platser de matlagingsredskap, maskiner, apparater och kärl som hon/han använt och städar arbetsmiljön hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd rengöra och ställa på sin plats bekanta matlagingsredskap och kärl som används och städar med handledning arbetsmiljön kan med stöd sortera vanligt avfall
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> rengör och ställer på sina platser de matlagingsredskap, maskiner, apparater och kärl som hon/han använt och städar självständigt arbetsmiljön hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna och undviker i sitt arbete i mån av möjlighet att avfall uppstår
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan rengöra och ställa på sin plats bekanta matlagingsredskap och kärl som används och städar med handledning arbetsmiljön

	<ul style="list-style-type: none"> • kan sortera vanligt avfall
--	--

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Kännedom om serviceavtalet eller beställningsordern

	<ul style="list-style-type: none"> • känner i huvudsak till innehållet i serviceavtalet och beställningsordern
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning följa ett enkelt uppgjort serviceavtal och en enkel beställningsorder
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till innehållet i serviceavtalet eller beställningsordern och handlar därefter <p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd följa ett enkelt uppgjort serviceavtal och en enkel beställningsorder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till innehållet i serviceavtalet eller beställningsordern och handlar självständigt därefter <p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan följa ett enkelt uppgjort serviceavtal och en enkel beställningsorder

Behärskande av metoder för tillredning av hemlagad mat

	<ul style="list-style-type: none"> • tillreder hemlagad mat med lämpliga metoder och med arbetsmiljöns apparater och maskiner
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillreder med handledning enkel hemlagad mat med enkla metoder och enkla apparater och maskiner
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • tillreder hemlagad mat med lämpliga metoder och med arbetsmiljöns apparater och maskiner <p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillreder med stöd enkel hemlagad mat med enkla metoder och enkla apparater och maskiner

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> tillreder på eget initiativ eller genom att tillämpa anvisningen hemlagade måltider ekonomiskt med lämpliga metoder och med arbetsmiljöns apparater och maskiner underlättar sitt arbete med ändamålsenliga val av metoder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> tillreder enkel hemlagad mat med enkla metoder och enkla apparater och maskiner

Val, hantering och användning av råvaror

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar, kan välja och använda de livsmedel som används i den hemlagade maten och hanterar med handledning dem riktigt i olika skeden av matlagningsprocessen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning känna igen och använda vanliga livsmedel som används i den hemlagade maten
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar, kan välja och använder ekonomiskt de vanligaste livsmedel som används i hemlagad mat och hanterar, lagrar och förvarar dem riktigt i olika skeden av matlagningsprocessen enligt anvisning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd känna igen och använda vanliga livsmedel som används i den hemlagade maten
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar, kan välja och använder ekonomiskt de livsmedel som används i hemlagad mat och hanterar, lagrar och förvarar dem på eget initiativ riktigt i olika skeden av matlagningsprocessen ersätter självständigt vid behov ett livsmedel som fattas i matlagningen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan känna igen och använda vanliga livsmedel som används i den hemlagade maten

Användning av matlagningsredskap, apparater och maskiner

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> använder och rengör de köksarbetsredskap och -maskiner som arbetet förutsätter på ett säkert sätt.
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> kan med handledning använda och rengöra vanliga köksarbetsredskap och -maskiner som arbetet förutsätter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> använder och rengör de köksarbetsredskap och -maskiner som hens arbetsplan förutsätter enligt anvisning på ett säkert och ergonomiskt sätt.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd använda och rengöra vanliga köksarbetsredskap och -maskiner som arbetet förutsätter
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> använder och rengör på eget initiativ de köksarbetsredskap och -maskiner som hens arbetsplan förutsätter på ett mångsidigt, säkert och ergonomiskt sätt.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan använda och rengöra vanliga köksarbetsredskap och -maskiner som arbetet förutsätter

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Klientkännedom

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> känner klientens behov och uppnår målsättningen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan i sin verksamhet tillsammans med handledaren beakta ifall klienten har några speciella behov
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner klientens behov, agerar enligt dem och uppnår den överenskomna kvalitetsmålsättningen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan enligt schema känna till klientens grundläggande behov och med stöd beakta dem i sin verksamhet
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> tar aktivt reda på klientens behov och önskemål, agerar enligt dem och uppnår den överenskomna kvalitetsmålsättningen och kundtillfredsställelse
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> kan enligt ett schema känna till klientens grundläggande behov och kan enligt anvisningar beakta dem i sitt arbete
--	--

Kostnadseffektiv och resultatrik verksamhet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> beräknar med handledning kostnaderna för produkten eller tjänsten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledarens hjälp förstå vad produkten eller tjänsten kostar
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> beräknar enligt anvisning kostnaderna för produkten eller tjänsten och känner i huvudsak till principerna för hur kostnaderna bildas
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning förstå vad vanliga produkter eller tjänster kostar
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> beräknar i sitt arbete kostnaderna för produkten eller tjänsten och känner till principerna för hur kostnaderna bildas
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd förstå vad vanliga produkter eller tjänster kostar

Kännedom om specialdieter

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> planerar som medlem i arbetsgruppen en måltidshelhet som är enligt klientens önskemål planerar som medlem i arbetsgruppen en måltidshelhet som är enligt klientens önskemål
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> känner till att specialdieter laktosfri, mjölkfri och glutenfri behöver beaktas kan med handledning vid behov välja dessa produkter vid tillredning av mat
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> planerar som medlem i arbetsgruppen en måltidshelhet som är enligt klientens önskemål och passar för situationen tillreder alternativ till hemlagad mat som specialdieter förutsätter (dieter enligt de vanligaste födoämnesallergierna)
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har en baskännedom om specialdieter laktosfri, mjölkfri och glutenfri kan vid behov med stöd välja dessa produkter vid tillredning av mat

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> tillreder alternativ till hemlagad mat som specialdieterna förutsätter (dieter enligt de vanligaste födoämnesallergierna) tillreder självständigt alternativ till hemlagad mat som specialdieterna förutsätter (dieter enligt de vanligaste födoämnesallergierna) omvandlar grundreceptet så att det passar specialdieten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har en baskänning om specialdieterna laktosfri, mjölkfri och glutenfri kan vid behov enligt anvisningar välja dessa produkter vid tillredning av mat

Olika åldersgruppers nutrition

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> tillreder måltider åt klienter i olika åldrar i enlighet med deras önskemål och näringsrekommendationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledarens hjälp tillreda måltider enligt fastställda näringsrekommendationer med hjälp av schema
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> planerar som medlem i arbetsgruppen och tillreder självständigt en måltidshelhet åt klienter i olika åldrar i enlighet med deras önskemål och näringsrekommendationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning tillreda måltider enligt fastställda näringsrekommendationer med hjälp av schema
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> planerar och tillreder självständigt en måltidshelhet åt klienter i olika åldrar i enlighet med deras önskemål och näringsrekommendationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd tillreda måltider enligt fastställda näringsrekommendationer med hjälp av schema

Iakttagande av hygien- och avfallshanteringsanvisningar

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> iakttar hygienkraven och avfallshanteringsplanen i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har en baskänning om hygienkraven och kan med handledning iaktta dem kan med handledning sortera vanligt avfall

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> iakttar hygienkraven och avfallshanteringsplanen i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har en baskänedom om hygienkraven och kan med stöd iaktta dem kan med stöd sortera vanligt avfall
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> iakttar och tillämpar självständigt hygienkraven och avfallshanteringsplanen i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> har en baskänedom om hygienkraven och kan enligt anvisning iaktta dem kan sortera och återvinna vanligt avfall

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1	<ul style="list-style-type: none"> agerar i bekanta situationer tillsammans med klienterna och behöver handledning i nya situationer har en positiv inställning till branschen och till arbetet söker hjälp i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> agerar med handledning tillsammans med klienterna i inövade situation har en sådan inställning till arbetet att hen klarar av att utföra det kan ge uttryck för att behöva hjälp
Goda G2	<ul style="list-style-type: none"> agerar på eget initiativ i föränderliga klientbetjäningssituationer och lär sig av dem har en positiv inställning till branschen och är intresserad av sitt arbete motiverar de egna lösningarna i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> agerar med stöd tillsammans med klienterna i inövade situationer har en positiv inställning till arbetet så att hen orkar utföra det söker hjälp i problemsituationer
Berömliga B3	<ul style="list-style-type: none"> agerar initiativrikt och självständigt i föränderliga klientbetjäningssituationer, lär sig av dem och hittar ett verksamhetsätt och en lösning som passar bäst i klientsituationen har en positiv inställning till branschen, är intresserad av sitt arbete och söker branschinformation i olika kunnskällor och är beredd att lära sig av andra

	<ul style="list-style-type: none"> • motiverar de egna lösningarna i problemsituationer och sin verksamhet med yrkesmässiga kunskaper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar tillsammans med klienterna i inövade situationer • har en positiv inställning till arbetet • söker hjälp i problemsituationer

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt och klarar av klientsituationerna samt sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • agerar sakligt och klarar av klientsituationerna samt sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • handlar i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt med handledning i inövade situationer • kan med handledning utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer med handledaren
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av klientens verksamhet noggrant i sina arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • samarbetar i olika slags situationer i sin arbetsgemenskap • handlar på det sätt situationen kräver i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt med stöd tillsammans med klienterna i inövade situationer • kan med stöd utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar med stöd i inövade situationer i arbetsgemenskapen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av klientens verksamhet noggrant och smidigt i klientsituationerna samt i sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen, stöder och hjälper andra samt beaktar i sitt arbete det följande arbetsskedet och den följande arbetstagaren • samarbetar gärna och mångsidigt i arbetsgemenskapen, med klienterna och med intressentgrupperna • handlar på det sätt situationen kräver i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt tillsammans med klienterna i inövade situationer • utför enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer i arbetsgemenskapen

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• iakttar tystnadsplikten• följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet• arbetar med ett gott uppträdande• använder fackterminologi• agerar enligt ett hållbart verk-samhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• kan med handledning beakta tystnadsplikten• kan med individuell assistans följa givna arbetstider• kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt• kan använda några enstaka fackuttryck
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">• iakttar tystnadsplikten• följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet samt kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringsätt• arbetar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt• använder i regel fackterminologi• agerar enligt ett hållbart verk-samhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• kan beakta givna anvisningar om tystnadsplikten• kan med handledning följa givna arbetstider• kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt• använder enkel fackterminologi
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">• iakttar tystnadsplikten• följer överenskomna regler och arbetstider för arbetet samt kommer överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringsätt• arbetar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt även i föränderliga situationer• använder fackterminologi i sitt arbete• agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• iakttar tystnadsplikten• kan enligt anvisningar följa givna arbetstider• kan med stöd uppföra sig på ett bra sätt• använder enkel fackterminologi

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer• känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten• agerar tryggt i sitt arbete• upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
---------------------	--

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka hjälp i förstahjälpssituationer • känner till utrymningsvägarna • kan med handledning agera tryggt i avgränsade arbetsituationer • kan med handledning upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpssituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för det personliga arbetarskyddet och för klientsäkerheten och begär vid behov hjälp • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpssituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • kan med stöd agera tryggt i sitt arbete i avgränsade situationer • kan enligt schema upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpssituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för att arbetarskyddsskyldigheten uppfylls och för klientsäkerheten • upprätthåller på eget initiativ funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpssituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • agerar tryggt i sitt arbete i avgränsade situationer • kan enligt anvisningar upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Kostservice i hemmet" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att utföra arbete i uppgifter med tillredning av hemlagad mat i klientens hem. Lämpliga arbetsmiljöer är t.ex. klienthem (privathem, servicebostäder) eller hemliknande institutioner (vårdhem, serviceboenden och hem för äldre samt daghem). Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på

skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Kostservice i hemmet" utför en studerande som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetsituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klargöra om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissar sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* - 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Kostservice i hemmet" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

2.6 Arbeta i ett företag, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande kan

- bedöma utbudet inom den egna branschen och möjligheterna att hitta nya kunder ur produktifieringens perspektiv
- precisera en ekonomiskt lönsam affärsidé och en mission
- planera ett företags verksamhet målinriktat och kundorienterat
- utföra arbetsuppgifter som rör ett företags verksamhet
- skaffa samarbetspartner och bygga upp de nätverk som behövs i affärsverksamhet
- presentera ett företags verksamhet i olika situationer
- använda informations- och kommunikationsteknik som hjälp i sitt arbete
- arbeta i ett team i ett företag, men kan också arbeta på egen hand och fatta självständiga beslut
- bedöma ett företags utvecklingsbehov

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande kan

- beskriva utbudet inom den egna branschen
- betjäna kunder på ett serviceinriktat sätt
- utföra arbetsuppgifter inom ett företag
- samarbeta med kunder och företagets nätverk
- med handledning presentera delar av ett företags verksamhet
- med handledning använda informations- och kommunikationsteknik i sitt arbete
- arbeta i ett team i ett företag

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. Inom den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömningen samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. I bedömningskriterierna utgör den svarta texten gymnasieexamensnivån och den röda texten anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Planering av det egna arbetet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• deltar i planeringen av företagets verksamhet och arbetar i ett arbetslag, men tar ansvar för sina egna arbeten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">• deltar med handledning och stöd i företagets verksamhet och samarbetar i ett arbetslag
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">• planerar företagets verksamhet och agerar initiativrikt och ansvarsfullt som medlem i ett arbetslag samt tar ansvar för sina egna arbeten

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> deltar med handledning i planeringen och arbetar under handledning som medlem i ett arbetslag tar med handledning och stöd ansvar för sina egna arbeten
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> planerar företagets verksamhet innovativt och agerar initiativrikt, ansvarsfullt och uppmuntrande samt tar ansvar för sina egna arbeten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med visst stöd planera enklare verksamheter inom företaget och kan med stöd ta ansvar för det egna arbetet

Behärskande av arbetshelheten

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> framskrider systematiskt i sitt arbete under handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> framskrider i sitt arbete med handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> framskrider systematiskt och smidigt i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> framskrider på ett bra sätt med handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> framskrider systematiskt och smidigt i sitt arbete och anpassar sitt arbete efter arbetslagets verksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> framskrider med visst stöd på ett bra sätt i sitt arbete

Behärskande av tidsanvändning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> gör upp en tidsplan för olika uppgifter, men behöver en aning handledning, och följer sin tidsanvändning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> gör med handledning och stöd upp en tidsplan och kan följa tidsplanen, men behöver kontinuerlig handledning
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> gör upp en tidsplan för olika uppgifter och följer sin tidsanvändning

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör med handledning stöd upp en tidsplan och kan följa tidsplanen, men behöver stöd
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • gör upp en tidsplan för olika uppgifter under beaktande av effektiv tidshantering och följer sin tidsanvändning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • gör med visst stöd upp en tidsplan och kan följa sin tidsplan, men behöver tidvis visst stöd

Kvalitativ och kostnadsmedveten verksamhet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar de kvalitetsmål som satts upp för det egna arbetet och förändrar sitt arbetssätt utifrån erhållen respons • agerar serviceinriktat i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar med handledning och stöd uppsatta kvalitets- och kostnadsmål och kan med handledning och stöd utvärdera det egna arbetet i förhållande till uppsatta mål
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar de gemensamt uppsatta kvalitets- och kostnadsmålen och utvärderar det egna arbetet för att uppnå målen • agerar serviceinriktat och främjar kundnöjdheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar med handledning uppsatta kvalitets- och kostnadsmål och kan med handledning utvärdera det egna arbetet i förhållande till uppsatta mål
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • beaktar de gemensamt uppsatta kvalitets- och kostnadsmålen och utvecklar det egna arbetet för att uppnå målen • agerar serviceinriktat och främjar kundnöjdheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar med visst stöd uppsatta kvalitets- och kostnadsmål och kan med viss handledning utvärdera det egna arbetet i förhållande till uppsatta mål

Behärskande av arbetsmetoder, arbetsredskap och -material

Användning av informations- och kommunikationsteknik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> använder efter att ha fått instruktioner informations- och kommunikationsteknik under beaktande av principerna för informationssäkerhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med handledning och stöd informations- och kommunikationsteknik
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> använder informations- och kommunikationsteknik under beaktande av principerna för informationssäkerhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med handledning informations- och kommunikationsteknik och beaktar grundläggande principer för informationssäkerhet i inövade situationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> använder informations- och kommunikationsteknik på egen hand och smidigt under beaktande av principerna för informationssäkerhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med visst stöd informations- och kommunikationsteknik och beaktar grundläggande principer för informationssäkerhet i vanligt förekommande situationer

Kartläggning av affärsmiljön

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> bedömer som teammedlem utifrån den information som skaffats de nya kundgrupperna och de produkter och tjänster som ska erbjudas kunderna, men behöver emellanåt handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> bedömer som medlem av ett team med handledning och stöd den information som finns om kundgrupper, produkter och tjänster
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> bedömer som teammedlem utifrån den information som skaffats de nya kundgrupperna och de produkter och tjänster som ska erbjudas kunderna
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> bedömer som medlem av ett team med handledning den information som finns om kundgrupper, produkter och tjänster
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> bedömer som teammedlem på egen hand och fördomsfritt utifrån den information som skaffats de nya kundgrupperna och de produkter och tjänster som ska erbjudas kunderna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> bedömer som medlem av ett team med visst stöd den information som finns om kundgrupper, produkter och tjänster

Precisering av en affärsidé

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> tar som teammedlem fram en ekonomiskt lönsam affärsidé och en mission, men behöver en aning handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team ge respons då en affärsidé utformas, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> tar som teammedlem fram en ekonomiskt lönsam affärsidé och en mission
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team ge positiv respons då en affärsidé utformas, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> tar på egen hand och som teammedlem fram en ekonomiskt lönsam affärsidé och en mission
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team komma med egna idéer för att öka lönsamheten, men behöver visst stöd

Planering av företagets verksamhet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> tar under handledning fram mål för företagets grundläggande funktioner och en kundorienterad plan som innehåller åtgärder genom vilka målen för funktionerna ska uppnås
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team medverka till att ta fram mål för olika funktioner och kundorienterade planer, men behöver handledning och

	<p>stöd</p>
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> tar fram mål för företagets grundläggande funktioner och en kundorienterad plan som innehåller åtgärder genom vilka målen för funktionerna ska uppnås
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team medverka till att ta fram mål för olika funktioner och kundorienterade planer, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> tar på egen hand fram välmotiverade mål för företagets grundläggande funktioner och en kundorienterad plan som innehåller åtgärder genom vilka målen för funktionerna ska uppnås
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team på ett positivt sätt medverka till att ta fram mål för olika funktioner och kundorienterade planer, men behöver visst stöd

Skaffande av samarbetspartner

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> väljer som teammedlem samarbetspartner och kommer överens om samarbetsformerna samt ingår vid behov avtal, men behöver handledning vid upprättande av avtal
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan som medlem av ett team samarbeta på olika sätt, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> väljer som teammedlem samarbetspartner och kommer överens om samarbetsformerna samt ingår vid behov avtal
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer tillsammans med sitt team samarbetspartner och samarbetsformer, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> väljer som teammedlem innovativt och mångsidigt samarbetspartner och kommer överens om samarbetsformerna samt ingår vid behov avtal
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer tillsammans med sitt team samarbetspartner och samarbetsformer, men behöver visst stöd

Utförande av arbetsuppgifter i företaget

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter på egen hand och som teammedlem några arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, såsom materialanskaffning, tillverkning, marknadsföring, försäljning och distribution av produkter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter som medlem av ett team några arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter på egen hand och som teammedlem arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, såsom materialanskaffning, tillverkning, marknadsföring, försäljning och distribution av produkter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter som medlem av ett team arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter på egen hand och som teammedlem arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, såsom materialanskaffning, tillverkning, marknadsföring, försäljning och distribution av produkter, och sköter uppgifterna smidigt och använder arbetstiden väl
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter som medlem av ett team arbetsuppgifter som rör företagets verksamhet, men behöver visst stöd

Presentation av företagets verksamhet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i några möten där företagets produkter eller tjänster presenteras (försäljning och marknadsföring, skaffande av samarbetspartner och bokföringstjänster, möten med finansiärer och logistik)
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltar i möten där företagets produkter presenteras, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • presenterar företaget och dess produkter eller tjänster (försäljning och marknadsföring, skaffande av samarbetspartner och bokföringstjänster, möten med finansiärer och logistik)
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltar i möten där företagets produkter presenteras, men behöver handledning

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • presenterar företaget och dess produkter eller tjänster på ett övertygande sätt och under beaktande av de olika kundgrupperna (försäljning och marknadsföring, skaffande av samarbetspartner och bokföringstjänster, möten med finansiärer och logistik)
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltar i möten där företagets produkter presenteras, men behöver visst stöd

Utveckling av affärsverksamheten

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer under handledning hur affärsmiljön och kundernas behov förändras och bedömer utifrån detta behoven av att utveckla affärsverksamheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning och stöd förstå kundernas förändrade behov och kan med handledning och stöd göra behövliga förändringar i sitt arbetssätt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • följer hur affärsmiljön och kundernas behov förändras och bedömer utifrån detta behoven av att utveckla affärsverksamheten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan notera hur affärsmiljö och kundbehov förändras och kan med handledning göra behövliga förändringar
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • gör en omfattande uppföljning av hur affärsmiljön och kundernas behov förändras och bedömer utifrån detta behoven av att utveckla affärsverksamheten samt handlar kreativt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • inser när affärsmiljö och kundernas behov förändras och kan med visst stöd göra förändringar för att utveckla verksamheten

Nedläggning av företaget

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar under handledning de dokument som behövs vid nedläggning av företaget
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning och stöd vara behjälplig i att utarbeta de dokument som behövs vid nedläggning av ett företag

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar de dokument som behövs vid nedläggning av företaget
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning vara behjälplig i att utarbeta de dokument som behövs vid nedläggning av ett företag
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • utarbetar de dokument som behövs vid nedläggning av företaget och har i samband med nedläggningen av företaget bedömt möjligheterna att sälja företaget
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta dokument som behövs vid nedläggning av ett företag, men behöver stöd

Kunskap som ligger till grund för arbetet

Kartläggning av affärsmiljön

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • skaffar information om konkurrenternas utbud och kunder, men behöver emellanåt handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd och handledning skaffa information om konkurrenternas utbud och kunder
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • skaffar information om konkurrenternas utbud och kunder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning skaffa information om konkurrenternas utbud och kunder
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • skaffar på egen hand och mångsidigt information om konkurrenternas utbud och kunder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skaffa information om konkurrenternas utbud och kunder, men behöver viss handledning

Precisering av företagets affärsidé och planering av verksamheten

<ul style="list-style-type: none"> • söker under handledning information om lagstiftning som gäller grundande av företag och verksamhet inom den valda branschen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> skaffar under handledning den information som behövs vid planering av de olika delområdena i det egna företagets affärsverksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning och stöd förstå gällande lagstiftning om företagsverksamhet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> söker information om lagstiftning som gäller grundande av företag och verksamhet inom den valda branschen skaffar den information som behövs vid planering av de olika delområdena i det egna företagets affärsverksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning och stöd förstå gällande lagstiftning om företagsverksamhet och kan med stöd och handledning söka information om lagstiftningen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> gör på egen hand omfattande sökningar av information om lagstiftning som gäller grundande av företag och verksamhet inom den valda branschen skaffar på egen hand och mångsidigt den information som behövs vid planering av de olika delområdena i det egna företagets affärsverksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan förstå gällande lagstiftning om företagsverksamhet och kan med viss handledning söka information om lagstiftningen

Utförande av arbetsuppgifterna i företaget

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> skaffar under handledning information om olika behövliga tekniska eller andra produktionsmässiga lösningar samt stöduppgifter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> behöver stöd och handledning för att hitta information om olika behövliga tekniska och produktionsmässiga lösningar
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> skaffar information om olika behövliga tekniska eller andra produktionsmässiga lösningar samt stöduppgifter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> behöver handledning för att hitta information om olika behövliga tekniska och produktionsmässiga lösningar

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • skaffar innovativt och fördomsfritt information om olika behövliga tekniska eller andra produktionsmässiga lösningar samt stöduppgifter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skaffa information om olika behövliga tekniska eller andra produktionsmässiga lösningar, men behöver visst stöd

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet, men behöver en aning stöd
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet och ser alltid till att kunderna blir nöjda
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • hanterar kundorienterat problemsituationer som gäller företagets verksamhet, men behöver visst stöd

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • deltar i förberedelser inför val och beslut i en grupp • utvärderar under handledning sin verksamhet och hur det egna arbetet framskrider • deltar i samarbetsdiskussioner med gruppmedlemmar och intressentgrupper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltar i förberedelser inför val och beslut, men behöver handledning och stöd • utvärderar sin verksamhet, men behöver handledning och stöd

	<ul style="list-style-type: none"> deltar i samarbetsdiskussioner, men behöver handledning och stöd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> kommer med förslag, gör val och fattar beslut i en grupp utvärderar sin verksamhet och hur det egna arbetet framskrider diskuterar samarbete med gruppmedlemmar och deltar i samarbetsdiskussioner med intressentgrupper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kommer med förslag, gör val och fattar beslut, men behöver handledning utvärderar med handledning sin verksamhet deltar i samarbetsdiskussioner, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> kommer med förslag, gör val och fattar beslut i en grupp för att utveckla företagets verksamhet, och gör detta med goda motiveringar utvärderar sin verksamhet och hur det egna arbetet och företagsverksamheten framskrider diskuterar samarbete med gruppmedlemmar och intressentgrupper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kommer med förslag, gör val och fattar beslut i en grupp, men behöver visst stöd kan med visst stöd utvärdera sin verksamhet och sitt arbete diskuterar samarbete, men behöver tidvis stöd

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> följer under handledning de i företagsverksamheten överenskomna värdena som rör ekonomiska och sociala frågor samt hållbar utveckling
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer de värden som överenskommit i företagsverksamheten, men behöver stöd och handledning
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> följer de i företagsverksamheten överenskomna värdena som rör ekonomiska och sociala frågor samt hållbar utveckling
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> följer de värden som överenskommit i företagsverksamheten, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> följer och främjar de i företagsverksamheten överenskomna värdena som rör ekonomiska och sociala frågor samt hållbar utveckling

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer de värden som överenskommit i företagsverksamheten, men behöver ibland handledning
--	--

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar i sin egen verksamhet och sörjer för kundernas säkerhet enligt givna anvisningar • sörjer under handledning för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet i bekanta situationer.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar och sörjer för kundernas sökerhet, men behöver handledning och stöd • sörjer för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet, men behöver kontinuerlig handledning
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar i sin egen verksamhet och i kundservicesituationer samt uppskattar eventuella arbetarskyddsrisiker och farosituationer • sörjer enligt anvisningar för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet i olika situationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar i egen verksamhet och i kundsituationer och kan förutse eventuella risker och faror, men behöver handledning • sörjer för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet, men behöver handledning
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar i sin egen verksamhet och i kundservicesituationer samt gör realistiska förslag för att utveckla arbetarskyddet • sörjer för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet i olika situationer • instruerar vid arbete i ett team andra i att beakta hälso- och säkerhetsfrågor.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer branschens arbetarskyddsanvisningar i sin egen verksamhet och i kundservicesituationer, kan också komma med förbättringsförslag, men behöver visst stöd • sörjer för sin egen, arbetskamraternas och kundernas säkerhet • kan informera andra i teamet i frågor som rör hälso- och säkerhetsfrågor

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Arbeta i ett företag" i ett yrkesprov genom att delta i en kundservicesituation i ett företag. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs gärna på en arbetsplats, men om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Arbeta i ett företag" utför en studerande uppgifter som är relaterade till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Lärare har ansvar för att klarlägga om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som

examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering kan vara skriftlig eller muntlig.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissar sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* – 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Arbeta i ett företag" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

/

2.7 Våningsservice, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande

- planerar sitt eget arbete enligt kundens servicebeskrivning, arbetsbeskrivningar och enligt situationen
- förbereder sig för våningsskötarpuppgifter och planerar arbetsordningen utifrån reserveringarna
- utför rumsstädningen
- utför bäddvården
- granskar och kompletterar kundserviceförnödenheterna i rummen
- sköter om underhållet av linne- och våningsförråden
- har omsorg om arbets- och kundsäkerheten och följer avfallshanteringsanvisningarna
- rapporterar om sitt arbete på det sätt situationen kräver och utför överenskomna slutarbeten
- utför övriga serviceuppgifter i enlighet med serviceavtalet
- utvärderar sin egen verksamhet

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande

- gör upp en enkel genomförbar arbetsplan
- förbereder sig för våningsskötarpuppgifterna och följer en uppgjord arbetsordning
- utför med stöd eller handledning enkel rumsstädning
- utför med stöd eller handledning enkel bäddvård
- granskar och kompletterar med handledning och efter schema kundserviceförnödenheterna i rummen
- sköter med stöd om underhållet av linne- och våningsförråden
- följer enligt en modell avfallshanteringsanvisningarna
- utför enkla serviceuppgifter i enlighet med färdigt uppgjord plan
- kan med handledning avgöra om arbetet utförts bra eller dåligt

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Förberedelser inför våningsservicen

	<ul style="list-style-type: none">• klär sig ändamålsenligt enligt situationen• gör upp en genomförbar arbetsplan
--	--

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • utrustar hotellvagnen med förnödenheter, linne samt arbetsredskap och rengöringsmedel för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan med handledning använda skydd • följer en färdigt uppgjord arbetsplan • kan med handledning utrusta hotellvagnen med vanliga förnödenheter och linne samt de vanliga arbetsredskap och rengöringsmedel som behövs
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen • gör upp en genomförbar arbetsplan och beaktar rumsreserveringarna, service- eller arbetsbeskrivningen • utrustar hotellvagnen med förnödenheter, linne samt arbetsredskap och rengöringsmedel för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan med stöd använda skydd • kan med stöd göra upp en enkel arbetsplan • kan med stöd utrusta hotellvagnen med vanliga förnödenheter och linne samt de vanliga arbetsredskap och rengöringsmedel som behövs
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen • gör självständigt upp en genomförbar arbetsplan och beaktar rumsreserveringarna, service- eller arbetsbeskrivningen • utrustar självständigt hotellvagnen med förnödenheter, linne samt arbetsredskap och rengöringsmedel för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan använda skydd enligt anvisningar • kan göra upp en enkel arbetsplan • kan enligt anvisningar utrusta hotellvagnen med vanliga förnödenheter och linne samt de vanliga arbetsredskap och rengöringsmedel som behövs

Genomförande av rumsstädning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • utför rumsstädningen enligt en färdig arbetsplan • agerar sakligt i vanliga betjäningssituationer • uppnår det önskade slutresultatet • granskar slutresultatet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning utföra rumsstädningen enligt en enkel färdig arbetsplan

	<ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning agera sakligt i vanliga, inövade betjäningssituationer • kan med handledning utföra arbetet inom rimlig tid • kan med handledning och tillsammans med handledaren utvärdera om det egna arbetet är bra eller dåligt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • utför rumsstädningen enligt arbetsplanen och följer en ändamålsenlig arbetsordning samt beaktar kunderna • agerar kundinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer • arbetar inom rimlig tid och uppnår det önskade slutresultatet • granskar och utvärderar slutresultatet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd utföra rumsstädningen enligt en enkel färdig arbetsplan • kan med stöd agera sakligt i vanliga, inövade betjäningssituationer • kan med stöd utföra arbetet inom rimlig tid • kan med stöd utvärdera om det egna arbetet är bra eller dåligt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • utför rumsstädningen självständigt enligt sin arbetsplan och följer en ändamålsenlig arbetsordning samt beaktar kunderna • agerar kundinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer och främjar kundrelationerna med sin egen verksamhet • utför sitt arbete självständigt inom rimlig tid, resultatrikt och kostnadsmedvetet och uppnår det önskade slutresultatet • granskar och utvärderar slutresultatet av sitt arbete och gör de ändringar som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utföra rumsstädningen enligt en enkel färdig arbetsplan • kan agera sakligt i vanliga, inövade betjäningssituationer • kan enligt anvisningar utföra arbetet inom rimlig tid • kan enligt anvisningar utvärdera om det egna arbetet är bra eller dåligt

Att utföra bäddvård

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter bäddvården i hotellrummet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter med handledning enkel bäddvård i hotellrummet
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter bäddvården i hotellrummet omsorgsfullt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter med stöd enkel bäddvård i hotellrummet

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter självständigt bäddvården i hotellrummet kvalitativt och kostnadsmedvetet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter enligt anvisningar enkel bäddvård i hotellrummet

Granskning av rummets utrustning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller artiklar som hör till kundservicen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller med handledning de vanliga artiklar som hör till kundservicen
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller artiklar som hör till kundservicen på överenskommet sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller med stöd de vanliga artiklar som hör till kundservicen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller självständigt artiklar som hör till kundservicen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillhandahåller enligt anvisningar de vanliga artiklar som hör till kundservicen

Omsorg om linne- och våningsförråden

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • har omsorg om linne- och våningsförråden
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning sköta vanliga, inövade uppgifter som gäller omsorgen om linne- och våningsförråd
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • har omsorg om linne- och våningsförråden enligt behovet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd sköta vanliga, inövade uppgifter som gäller omsorgen om linne- och våningsförråd
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • har självständigt omsorg om linne- och våningsförråden och beaktar behovet och reserveringarna av hotellrummen

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisningar sköta vanliga, inövade uppgifter som gäller omsorgen om linne- och våningsförråd
--	--

Avslutande av våningsservicen

	<ul style="list-style-type: none"> • sköter om rapporteringen av sitt arbete med handledning • rengör, underhåller och ställer på sina platser den hotellvagn samt de städredskap och städmaskiner som hen använt • ser till att utrymmet för underhåll är rent och att artiklarna kompletteras • hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna • utför de slutarbeten som krävs
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning rengöra och ställa på sina platser den hotellvagn samt de städredskap och -maskiner som hen använt • kan med handledning se till att städutrymmet är rent och kan med handledning komplettera vanliga artiklar • kan med handledning hantera och sortera vanligt avfall enligt en uppgjord plan • utför med handledning de enkla slutarbeten som krävs
	<ul style="list-style-type: none"> • svarar för sin del för rapporteringen om våningsservicen enligt förfaringssättet • rengör, underhåller och ställer på sina platser den hotellvagn samt de städredskap och städmaskiner som hen använt • ser till att utrymmet för underhåll är rent och att artiklarna kompletteras • hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna • utför ansvarsfullt de slutarbeten som krävs
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning ge en enkel rapport över utfört arbete • kan med stöd rengöra och ställa på sina platser den hotellvagn samt de städredskap och -maskiner som hen använt • kan med stöd se till att städutrymmet är rent och kan med stöd komplettera vanliga artiklar • kan med stöd hantera och sortera vanligt avfall enligt anvisningar • utför med stöd de enkla slutarbeten som behövs
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • svarar för sin del för rapporteringen om våningsservicen enligt förfaringssättet • rengör, underhåller och ställer självständigt på sina platser den hotellvagn, samt de städredskap och städmaskiner som hen använt • ser ansvarsfullt till att utrymmet för underhåll är rent och att artiklarna kompletteras • hanterar avfall enligt avfallshanteringsanvisningarna

	<ul style="list-style-type: none"> utför ansvarsfullt de slutarbeten som krävs och har för sin del omsorg om att servicehelheten lyckas
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan ge en enkel rapport över utfört arbete kan enligt anvisningar rengöra, underhålla och ställa tillbaka den hotellvagn samt de städredskap och -maskiner som hen använt ser enligt anvisningar till att utrymmet för underhåll är rent och att vanliga artiklar kompletteras hanterar och sorterar vanligt avfall enligt utför de enkla slutarbeten som krävs

Utvärdering av den egna verksamheten

	<ul style="list-style-type: none"> utvärderar sin egen verksamhet och hur arbetet lyckats
Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan tillsammans med handledaren avgöra om arbetet utförts bra eller dåligt kan, men har svårigheter, att ta emot respons
	<ul style="list-style-type: none"> utvärderar sin egen verksamhet och hur arbetet lyckats samt identifierar utvecklingsbehov
Goda G2 G2*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning avgöra om arbetet utförts bra eller dåligt kan med handledning ta emot respons
	<ul style="list-style-type: none"> utvärderar sin egen verksamhet och hur arbetet lyckats samt identifierar utvecklingsbehov och motiverar sin utvärdering
Berömliga B3 B3*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan enligt anvisningar avgöra om arbetet utförts bra eller dåligt kan med stöd ta emot respons och rätta sig efter responsen

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Användning av städservicens avtal, arbetsbeskrivningar och redskap för kvalitetskontroll

	<ul style="list-style-type: none"> agerar enligt servicebeskrivningen och arbetsbeskrivningarna förhåller sig sakligt till den respons hen fått
--	---

Nöjaktiga N1 N1*	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning arbeta enligt enkla service- och arbetsbeskrivningar har svårt, men kan med handledning, ta emot respons
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> förhåller sig sakligt till den respons hen fått tar emot respons och ändrar vid behov sin verksamhet och utförandet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd arbeta enligt enkla service- och arbetsbeskrivningar kan efter förtydligande ta emot respons
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> agerar enligt städservicens avtal, servicebeskrivningen och arbetsbeskrivningarna och anpassar dem till kundens förändrade behov begär respons och använder den för att utveckla sitt arbete och servicen och uppnår den överenskomna kvaliteten
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan arbeta enligt enkla service- och arbetsbeskrivningar kan ta emot respons

Användning av underhållsständnings- och skötselmetoder

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> utför underhållsstädning med ändamålsenliga städmetoder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med handledning underhållsstädning med de vanligaste städmetoderna
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> utför underhållsstädning med ändamålsenliga städmetoder och beaktar smutsens art, ytmaterialet och målsättningen för sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> utför med stöd underhållsstädning med de vanligaste städmetoderna
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> utför självständigt underhållsstädning med de städmetoder som bäst passar för arbetet och beaktar smutsens art, ytmaterialet, målsättningen för sitt arbete och ekonomin underlättar sitt arbete med val av ändamålsenliga städmetoder, rengöringsmedel städredskap och -maskiner
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> utför underhållsstädning med de vanligaste städmetoderna
--	--

Användning av rengörings- och skötselmedel

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> använder ändamålsenligt rengörings- och skötselämnena som används vid underhållsstädning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med handledning behövlig mängd vatten i inövade situationer använder med handledning de vanligaste rengöringsmedlen
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> använder tryggt och ändamålsenligt rengörings- och skötselämnena som används vid underhållsstädning och beaktar ekonomin
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder enligt instruktioner behövlig mängd vatten i inövade situationer använder enligt schema de vanligaste rengöringsmedlen på ett ändamålsenligt sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> använder tryggt och ändamålsenligt rengörings- och skötselämnena som används vid underhållsstädning och beaktar ekonomin och ett hållbart verksamhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder behövligt mängd vatten i inövade situationer använder de vanligaste rengöringsmedlen på ett ändamålsenligt sätt vid underhållsstädning

Användning av städredskap och -maskiner

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> använder städredskap ändamålsenligt använder städmaskiner (dammsugare och kombinationsmaskin) på ett arbetssäkert sätt.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> använder med handledning de vanligaste städredskapen på ett tryggt sätt använder med handledning de vanligaste städmaskinerna på ett tryggt sätt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> använder städredskap mångsidigt och ergonomiskt använder städmaskiner på ett mångsidigt, arbetssäkert och ergonomiskt sätt.

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder med stöd de vanligaste städredskapen på ett tryggt sätt • använder med stöd de vanligaste städmaskinerna på ett tryggt sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • använder städredskap ändamålsenligt, mångsidigt och ergonomiskt och så att bästa möjliga slutresultat kan uppnås • använder städmaskiner enligt funktionsprincipen på ett mångsidigt, arbets säkert, ergonomiskt och ekonomiskt sätt och så att bästa möjliga slutresultat kan uppnås.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder de vanligaste städredskapen på ett tryggt sätt • använder de vanligaste städmaskinerna på ett tryggt sätt

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Kännedom om kundens verksamhet och målsättningen för arbetet

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och uppnår målsättningen för våningsservicen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och kan med handledning uppnå enkla mål för arbetsuppgifterna
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och målsättningen för våningsservicen och producerar den överenskomna kvaliteten i sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och kan med stöd uppnå enkla mål för arbetsuppgifterna
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och målsättningen för våningsservicen och producerar den överenskomna kvaliteten och uppnår att kunden är tillfredsställd • agerar smidigt och i samarbete med kunden och arbetsgemenskapen och beaktar organisationens eller företagets verksamhetsidé
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kundens verksamhet och uppnår enkla mål för arbetsuppgifterna

Kännedom om rengöringens delfaktorer

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> väljer de rätta rengörings- och textilskötselmetoderna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning välja de vanligaste rengörings- och textilskötselmetoderna
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner till rengöringens delfaktorer så att hen väljer de rätta rengörings- och textilskötselmetoderna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd välja de vanligaste rengörings- och textilskötselmetoderna
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till rengöringens delfaktorer så att hen självständigt väljer de rätta och ändamålsenliga rengörings- och textilskötselmetoderna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer de vanligaste rengörings- och textilskötselmetoderna

Val och användning av rengöringsmetod

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art och ytmaterial och använder ändamålsenliga rengöringsmetoder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning använda de vanligaste rengöringsmetoderna
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art, är förtrogen med ställets ytmaterial och använder ändamålsenliga rengörings- och skötselmetoder
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd använda de vanligaste rengöringsmetoderna
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> identifierar smutsens art, är förtrogen med ställets ytmaterial och väljer och använder ändamålsenliga rengörings- och skötselmetoder och främjar kundtillfredsställelsen med sin verksamhet
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> väljer de vanligaste rengöringsmetoderna

Kännedom om verksamhetsidén och företagsbilden

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> känner till vilken betydelse verksamhetsidén och företagsbilden har och bidrar under handledning med sin verksamhet till att kundrelationerna fortsätter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan tillsammans med handledaren och med handledning bidra till att kundrelationerna fortsätter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner till vilken betydelse verksamhetsidén och företagsbilden har och bidrar med sin verksamhet till att kundrelationerna fortsätter
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning bidra till att kundrelationerna fortsätter
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till vilken betydelse verksamhetsidén och företagsbilden har och bidrar med sin verksamhet till att kundrelationerna fortsätter samt agerar på ett företagsinriktat sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd bidra till att kundrelationerna fortsätter

Påfyllning av minibaren

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> känner till anvisningarna för påfyllning av minibaren och kan med handledning fylla på och granska den
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med handledning fylla på minibaren
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> känner till anvisningarna för påfyllning av minibaren och kan granska och fylla på den
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan med stöd fylla på minibaren
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till anvisningarna för påfyllning av minibaren och kan granska och fylla på den
	<p>Anpassad bedömning</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kan enligt anvisningar fylla på minibaren
--	---

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar i bekanta situationer tillsammans med kunderna och behöver handledning i nya situationer • har en positiv inställning till arbetet • söker hjälp i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med handledning tillsammans med kunderna i inövade situationer • har en sådan inställning till arbetet att hen klarar av att utföra det • kan ge uttryck för att hen behöver hjälp
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar på eget initiativ i föränderliga kundbetjäningssituationer och lär sig av dem • har en positiv inställning till arbetet och är intresserad av sitt arbete • motiverar de egna lösningarna i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med stöd tillsammans med kunderna i inövade situationer • har en så positiv inställning till arbetet att hen orkar utföra det • söker hjälp vid problemsituationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar initiativrikt och självständigt i föränderliga kundbetjäningssituationer, lär sig av dem och hittar ett verksamhetsätt och en lösning som passar bäst i kundsituationen • har en positiv inställning till arbetet, är intresserad av sitt arbete, söker information i olika kunskapskällor och är beredd att lära sig av andra • motiverar de egna lösningarna i problemsituationer och sin verksamhet med yrkesmässiga kunskaper
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar tillsammans med kunder i inövade situationer • har en positiv inställning till arbetet • söker hjälp vid behov i problemsituationer

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt och klarar av kundsituationerna samt sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • samarbetar i vanliga situationer i arbetsgemenskapen • handlar i olika interaktionssituationer
---------------------	--

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med handledning sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer • kan med handledning utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av kundens verksamhet noggrant i sina arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • samarbetar i olika slags situationer i sin arbetsgemenskap • handlar på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med stöd sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer • kan med stöd utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar med handledning i inövade situationer i arbetsgemenskapen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av kundens verksamhet noggrant och smidigt i kundsituationerna samt i sina egna arbetsuppgifter i arbetsgemenskapen • samarbetar gärna och mångsidigt i arbetsgemenskapen, tillsammans med kunderna och med intressentgrupperna • handlar på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar tillsammans med kunderna i inövade situationer • utför enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer i arbetsgemenskapen

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider • agerar med ett gott uppträdande • använder fackterminologi • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning beakta givna instruktioner om tystnadsplikt • kan med individuell assistans • kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt • kan använda enstaka fackuttryck
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider och kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • följer avtalade arbetstider och kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt

	<ul style="list-style-type: none"> • använder i regel fackterminologi • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta givna anvisningar om tystnadsplikt • kan med handledning följa givna arbetstider • kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider och kommer överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • agerar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt även i föränderliga situationer • använder fackterminologi i sitt arbete • agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • kan enligt anvisningar följa givna arbetstider • kan med stöd uppföra sig på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • agerar tryggt i sitt arbete • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka hjälp vid förstahjälpsituationer • känner till utrymningsvägarna • kan med handledning agera tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer • kan med handledning upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för det personliga arbetarskyddet och kundsäkerheten och begär vid behov hjälp • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer

	<ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd agera tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer • kan enligt ett schema upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för att arbetarskyddsskyldigheten uppfylls och för kundsäkerheten • upprätthåller på eget initiativ funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • agerar tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer • kan enligt anvisningar upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Våningsservice" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att genom att utföra arbete i våningsserviceuppgifter på kundstället. Lämpliga arbetsmiljöer är t.ex. hotell, badanläggningar, semesterstugor, semesterandelar, olika internat och företag inom inkvarteringsbranschen. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Våningsservice" utför en studerande som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klargöra om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissas sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala **1* - 3*** och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Våningsservice" baseras på bedömningen av yrkesprovet.

2.8 Skötsel av gårdsplan och krukväxter, valbar yrkesinriktad examensdel, 15 kp

Krav på yrkesskicklighet

Den studerande

- förbereder sig för uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen och av krukväxterna enligt serviceavtalet
- utför uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen och av krukväxterna
- väljer och använder ändamålsenliga metoder och ämnen för skötsel av krukväxterna
- väljer och använder ändamålsenliga metoder och ämnen för skötsel av trädgårds- och terrassmöbler
- väljer och använder handredskap och maskiner som behövs i arbetet med att sköta krukväxter samt gårdsplanen och terrassen
- iakttar arbets- och kundsäkerhet
- rengör de handredskap och maskiner som hen använt och städar arbetsmiljön

Krav på yrkesskicklighet (anpassad nivå)

Den studerande

- förbereder sig för enkla uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen och av vanliga krukväxter enligt serviceavtalet
- utför enkla uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen och av krukväxterna
- väljer och använder enkla metoder och ämnen för skötsel av krukväxterna
- väljer och använder enkla metoder och ämnen för skötsel av vanliga trädgårds- och terrassmöbler
- väljer och använder enkla handredskap och maskiner som behövs i arbetet med att sköta vanliga krukväxter samt gårdsplanen och terrassen
- iakttar arbets- och kundsäkerhet
- rengör de vanliga handredskap och maskiner som hen använt och städar arbetsmiljön

Bedömning

I tabellen har bedömningskriterier för tre olika nivåer av kunnande samt föremålen för bedömning sammanställts. I den grundläggande yrkesutbildningen utgör föremålen för bedömning samtidigt det centrala innehållet i examensdelen. Under rubriken bedömningskriterier är den svarta texten för gymnasieexamensnivån och den röda texten för den anpassade nivån.

Bedömning

Behärskande av arbetsprocessen

Förberedelser för uppgifter med skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">• klär sig ändamålsenligt enligt situationen och använder nödvändig skyddsutrustning• verkar enligt arbetsbeskrivningen
	Anpassad bedömning

	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan med handledning använda skydd • kan med handledning verka enligt enkla arbetsbeskrivningar i enkla arbetsuppgifter
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen och använder nödvändig skyddsutrustning • gör upp en genomförbar plan för skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen, beaktar kundens behov och följer avtalet eller arbetsbeskrivningen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan med stöd använda skydd • kan med stöd verka enligt enkla arbetsbeskrivningar i enkla arbetsuppgifter
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • klär sig ändamålsenligt enligt situationen och använder nödvändig skyddsutrustning • gör upp en genomförbar plan för skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen, beaktar kundens behov och följer avtalet eller arbetsbeskrivningen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • klär sig i arbetskläder och kan enligt anvisningar använda skydd • verkar enligt enkla arbetsbeskrivningar i enkla arbetsuppgifter

Skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt i vanliga betjäningssituationer • sköter krukväxter enligt en färdig plan • utför uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen enligt en färdig plan • underhåller med handledning trädgårds- och terrassmöblerna • arbetar för att uppnå målsättningen
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning agera sakligt med klienter i inövade situationer • sköter med handledning enkla krukväxter enligt en färdig plan • kan med handledning utföra enkla uppgifter med skötsel av gårdsplan eller terrass enligt en färdig plan • kan med handledning underhålla vanliga trädgårds- och terrassmöbler • kan med handledning arbeta för att uppnå de uppställda målen
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar kundinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer • sköter krukväxter genom att följa en ändamålsenlig arbetsordning och beaktar kundens verksamhet • utför uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen, iakttar en ändamålsenlig arbetsordning och beaktar kundens verksamhet

	<ul style="list-style-type: none"> • underhåller trädgårds- och terrassmöblerna • arbetar omsorgsfullt, inom rimlig tid och utvärderar resultatet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd agera sakligt med klienter i vanliga inövade situationer • sköter med stöd enkla krukväxter enligt en färdig plan • kan med stöd utföra enkla uppgifter med skötsel av gårdsplan eller terrass enligt en färdig plan • kan med stöd underhålla vanliga trädgårds- och terrassmöbler • kan med stöd arbeta för att uppnå de uppställda målen
<p>Berömliga B3 B3*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • agerar kundinriktat och vänligt i olika betjäningssituationer och främjar kundrelationerna med sin egen verksamhet • sköter krukväxter självständigt, enligt en arbetsordning som är i enlighet med målsättningen, beaktar kundens verksamhet och ändrar utförandet av sitt arbete vid behov • utför självständigt uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen, enligt en arbetsordning som är i enlighet med målsättningen och beaktar kundens verksamhet samt ändrar utförandet av sitt arbete vid behov • underhåller självständigt trädgårds- och terrassmöblerna • arbetar omsorgsfullt, inom rimlig tid samt tidsanpassar arbetsuppgifterna i förhållande till varandra kundinriktat, smidigt och effektivt och utvärderar resultatet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan agera sakligt med klienter i vanliga inövade situationer • sköter enkla krukväxter enligt en färdig plan • utför enkla uppgifter med skötsel av gårdsplan och terrass enligt en färdig plan • kan enligt anvisningar underhålla vanliga trädgårds- och terrassmöbler • arbetar för att uppnå de uppställda målen

Efterarbeten

<p>Nöjaktiga N1 N1*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rengör, underhåller och ställer tillbaka de redskap och maskiner som hen använt • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt • utför de efterarbeten som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning rengöra, underhålla och ställa tillbaka de enkla redskap och maskiner hen använt • utför med handledning de enkla slutarbeten som behövs

Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • rengör, underhåller och ställer tillbaka de redskap och maskiner som hen använt och har omsorg om att utrymmet för underhåll är prydligt och att förnödenheterna kompletteras • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt • utför ansvarsfullt de efterarbeten som behövs
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd underhålla och ställa tillbaka de enkla redskap och maskiner hen använt • utför med stöd de enkla slutarbeten som behövs
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • rengör, underhåller och ställer tillbaka de redskap och maskiner som hen använt på eget initiativ samt har ansvarsfullt omsorg om att utrymmet för underhåll är prydligt och att förnödenheterna kompletteras • agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhets sätt • utför ansvarsfullt de efterarbeten som behövs och har för sin del omsorg om att servicehelheten lyckas
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • rengör, underhåller och ställer tillbaka de enkla redskap och maskiner som hen använt • utför de enkla efterarbeten som behövs

Behärskande av arbetsmetoder, -redskap och -material

Användning av avtal och arbetsbeskrivningar för skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • verkar enligt avtalet och arbetsbeskrivningarna • förhåller sig positivt till erhållen respons
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning verka enligt enkla avtal och arbetsbeskrivningar • har svårt, men kan efter mycket tydlig handledning, ta emot respons
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • verkar enligt avtalet och arbetsbeskrivningarna • tar emot respons och ändrar vid behov sin verksamhet och utförandet av sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd verka enligt enkla avtal och arbetsbeskrivningar • kan efter förtydligande ta emot respons
	<ul style="list-style-type: none"> • verkar enligt avtalet och arbetsbeskrivningarna och anpassar dem efter kundens föränderliga behov

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • tar emot respons och använder den för att utveckla sitt arbete
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan verka enligt enkla avtal och arbetsbeskrivningar • kan ta emot respons och försöker rätta sitt arbete i enlighet med responsen

Användning av material, metoder, handredskap och maskiner som används vid skötsel av krukväxter och av gårdsplanen eller terrassen

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter krukväxterna på stället med ändamålsenliga redskap och metoder • utför uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen med handredskap och metoder • använder handredskap och maskiner på ett säkert sätt • använder ämnen och material på ett säkert sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning sköta vanliga krukväxter med enkla redskap och metoder • kan med handledning utföra rutinuppgifter vid skötseln av gårdsplan eller terrass med enkla verktyg och metoder • använder med handledning handredskap och maskiner på ett tryggt sätt • kan med handledning använda vanliga ämnen och material på ett tryggt sätt
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter krukväxterna på stället med ändamålsenliga redskap och metoder • utför uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen med ändamålsenliga handredskap och metoder • använder handredskap och maskiner på ett säkert sätt och ansvarar för sin del för att de är rena • använder ändamålsenliga ämnen och material på ett säkert sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd sköta vanliga krukväxter med enkla redskap och metoder • utför med stöd rutinuppgifter vid skötseln av gårdsplan eller terrass med enkla verktyg och metoder • använder med stöd enkla handredskap och maskiner på ett tryggt sätt • kan med stöd använda vanliga ämnen och material på ett tryggt sätt
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • sköter självständigt krukväxterna på stället med ändamålsenliga redskap och metoder • utför på eget initiativ uppgifter med skötsel av gårdsplanen eller terrassen med ändamålsenliga handredskap och metoder • använder handredskap och maskiner säkert och ändamålsenligt och ansvarar för sin del för att de är rena

	<ul style="list-style-type: none"> • använder självständigt och säkert ändamålsenliga ämnen och material och beaktar ett hållbart verksamhetssätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter vanliga krukväxter med enkla redskap och metoder • utför rutinuppgifter vid skötseln av gårdsplan eller terrass med enkla verktyg och metoder • använder enkla handredskap och maskiner på ett tryggt sätt • använder vanliga ämnen och material på ett tryggt sätt

Behärskande av den kunskap som ligger till grund för arbetet

Kännedom om tillväxtfaktorer

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till krukväxternas tillväxtfaktorer och sköter dem ändamålsenligt med handledning • känner till tillväxtfaktorerna samt planterar och sköter säsongblommor
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning känna till vanliga krukväxters grundläggande tillväxtfaktorer och kan med handledning sköta om dem • kan med handledning känna till grundläggande tillväxtfaktorer och kan med handledning sköta vanliga säsongblommor
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till tillväxtfaktorerna samt planterar och sköter säsongblommor • känner till tillväxtfaktorerna och svarar för sin del för planteringen och skötseln av säsongblommorna
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med stöd känna till vanliga krukväxters grundläggande tillväxtfaktorer och kan med stöd sköta om dem • kan med stöd känna till grundläggande tillväxtfaktorer och kan med stöd sköta om vanliga säsongblommor
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till krukväxternas tillväxtfaktorer och sköter dem ändamålsenligt, på eget initiativ och enligt ett hållbart verksamhetssätt • känner till tillväxtfaktorerna samt planterar och sköter på eget initiativ säsongblommor
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till vanliga krukväxters grundläggande tillväxtfaktorer och kan enligt anvisningar sköta om dem • känner till grundläggande tillväxtfaktorer och kan sköta vanliga säsongblommor

Kännedom om krukväxter och säsongblommor

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">är medveten om krukväxterna på stället och de vanligaste säsongblommorna och använder ändamålsenliga redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av dem
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan med handledning använda enkla redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av vanliga krukväxter och säsongblommor
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">är förtrogen med krukväxterna på stället och de vanligaste säsongblommorna samt väljer och använder ändamålsenliga redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av dem
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan med stöd använda enkla redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av vanliga krukväxter och säsongblommor
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none">är förtrogen med krukväxterna på stället och de vanligaste säsongblommorna samt väljer och använder på eget initiativ ändamålsenliga redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av dem
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">använder enkla redskap, ämnen, metoder och anordningar vid skötsel av vanliga krukväxter och säsongblommor

Kännedom om gödselämnena

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none">känner till betydelsen av näringshalten i gödselämnena och väljer ett ändamålsenligt gödselämne och använder det tryggt med handledning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan med handledning på ett tryggt sätt använda gödselämnena enligt ett schema
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none">känner till betydelsen av näringshalten i gödselämnena och väljer ett ändamålsenligt gödselämne och använder det tryggt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none">kan med stöd på ett tryggt sätt använda gödselämnena enligt ett schema

Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> känner till betydelsen av näringshalten i gödselämnen och väljer på eget initiativ ett ändamålsenligt gödselämne och använder det tryggt och enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> kan enligt ett schema använda gödselämnen på ett tryggt sätt

Nyckelkompetenser för livslångt lärande

Lärande och problemlösning

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> verkar självständigt i bekanta betjäningssituationer men behöver handledning i nya situationer har en positiv inställning till sitt arbete söker hjälp i problemsituationer
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> agerar med handledning tillsammans med kunderna i inövade situationer har en neutral inställning till sitt arbete kan ge uttryck för att behöva hjälp av den övriga personalen
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> verkar på eget initiativ i föränderliga betjäningssituationer och lär sig av dem har en positiv inställning till arbetet och är intresserad av sitt arbete agerar i problemsituationer enligt anvisning
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> agerar med stöd tillsammans med kunderna i inövade situationer har en rätt positiv inställning till sitt arbete söker hjälp av den övriga personalen vid problemsituationer
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> verkar på eget initiativ och självmant i föränderliga betjäningssituationer, lär sig av dem och strävar efter att hitta ett förfarings sätt och en lösning som bäst passar för kundsituationen har en positiv inställning till arbetet, är intresserad av sitt arbete, söker information i olika kunskapskällor och är beredd att lära sig av andra har en positiv inställning till arbetet, är intresserad av sitt arbete, söker information i olika kunskapskällor och är beredd att lära sig av andra
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> agerar tillsammans med kunderna i inövade situationer har en positiv inställning till sitt arbete söker vid behov hjälp av den övriga personalen

Interaktion och samarbete

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt och klarar av kundsituationerna samt sina egna arbetsuppgifter • handlar i olika interaktionssituationer • följer avtalade arbetstider • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med handledning sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer • kan med handledning utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av kundens verksamhet noggrant i sina egna arbetsuppgifter • handlar på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer • följer avtalade arbetstider och kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar med stöd sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer • kan med stöd utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar med handledning i inövade situationer i arbetsgemenskapen
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • agerar med beaktande av kundens verksamhet noggrant och smidigt i kundsituationerna samt i sina egna arbetsuppgifter • verkar på eget initiativ på det sätt situationen förutsätter i olika interaktionssituationer • följer avtalade arbetstider och kommer överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • agerar sakligt tillsammans med kunderna i inövade situationer • kan utföra enkla arbeten i arbetsgemenskapen • samarbetar i inövade situationer i arbetsgemenskapen

Yrkesetik

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider • agerar med ett gott uppträdande • använder fackterminologi • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
---------------------	--

	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning beakta givna instruktioner om tystnadsplikt • kan med individuell assistans • kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt • kan använda enstaka fackuttryck
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider och kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • följer avtalade arbetstider och kommer i regel överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • använder i regel fackterminologi • agerar enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta givna anvisningar om tystnadsplikt • kan med handledning följa givna arbetstider • kan med handledning uppföra sig på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • följer avtalade arbetstider och kommer överens om avvikelser enligt ett överenskommet förfaringssätt • agerar med ett gott uppträdande, vänligt och professionellt även i föränderliga situationer • använder fackterminologi i sitt arbete • agerar på eget initiativ enligt ett hållbart verksamhets sätt
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar tystnadsplikten • kan enligt anvisningar följa givna arbetstider • kan med stöd uppföra sig på ett bra sätt • använder enkel fackterminologi

Hälsa, säkerhet och funktionsförmåga

Nöjaktiga N1 N1*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • agerar tryggt i sitt arbete • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka hjälp vid förstahjälpsituationer • känner till utrymningsvägarna • kan med handledning agera tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer

	<ul style="list-style-type: none"> • kan med handledning upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Goda G2 G2*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för det personliga arbetarskyddet och kundsäkerheten och begär vid behov hjälp • upprätthåller funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • kan med stöd agera tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer • kan enligt ett schema upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete
Berömliga B3 B3*	<ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerheten • ansvarar för sin del för att arbetarskyddsskyldigheten uppfylls och för kundsäkerheten • upprätthåller på eget initiativ funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete.
	<p>Anpassad bedömning</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förhållningsreglerna vid inövade förstahjälpsituationer • känner till förhållningsreglerna för brandsäkerhet i inövade situationer • agerar tryggt i sitt arbete i avgränsade arbetssituationer • kan enligt anvisningar upprätthålla funktions- och arbetsförmågan i sitt arbete

Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Den studerande påvisar sitt kunnande i examensdelen "Skötsel av gårdsplan och krukväxter" i ett yrkesprov genom att visa sin förmåga att arbeta i uppgifter med skötsel av krukväxter och av gårdsplanen/terrassen t.ex. i kunders hem (privathem, servicebostäder), hemliknande institutioner (vårdhem, åldringshem, servicecentra), daghem, wellness- och turismföretag eller i företag inom inkvarteringsbranschen. Omfattningen av arbetet ska vara tillräcklig för att det kunnande som påvisas ska täcka de i grunden och läroplanen angivna kraven på yrkesskicklighet. Yrkesprovet utförs om möjligt i en professionell miljö och studeranden förutsätts arbeta enligt samma arbetstider som övriga på arbetsplatsen. Om detta inte går att förverkliga bör yrkesprovet genomföras i en miljö som så långt möjligt liknar en arbetsplats. Yrkesprovet kan om detta krävs ske på flera arbetsplatser, på skolan eller delvis utföras på en arbetsplats och delvis på skolan. Yrkesprovet ska anpassas i enlighet med studerandens individuella plan.

Beskrivning av yrkesprovet

I yrkesprovet för examensdelen "Skötsel av gårdsplan och krukväxter" utför en studerande som medlem av ett arbetslag en uppgift som är relaterad till de krav på yrkeskunnande som är

beskrivna i läroplanen. Under LIA-perioden bekantar sig studeranden med arbetsuppgifterna och har möjlighet att på ett naturligt sätt omsätta sina kunskaper till kunnande i en verklig arbetssituation. Vid yrkesprovet ska studeranden visa att hen behärskar de krav på yrkesskicklighet och det centrala kunnande som examensdelen förutsätter.

Studeranden ska göra upp en plan för yrkesprovet i god tid före yrkesprovets genomförande. I planen ska studeranden beskriva det egna arbetet och hur det centrala kunnandet framkommer i yrkesprovet. Under yrkesprovet ska studeranden presentera en beskrivning av verksamhetsprocesserna på arbetsplatsen.

Lärare har ansvar för att klarlägga om den studerande har inlärningssvårigheter eller andra hinder för att visa sitt kunnande. Dessa bör beaktas då yrkesprovet planeras så att studeranden har möjlighet att påvisa sitt kunnande.

Ansvarsfördelning för planering och genomförande av yrkesprov

Ålands yrkesgymnasium har huvudansvar för planering och genomförande av yrkesprovet. Yrkesgymnasiet har också ansvar för att yrkesrådet får vederbörlig information och att undervisningspersonal och handledare på arbetsplatsen får kunskap om regelverket för yrkesprovet.

Yrkesrådet ska godkänna yrkesprovets utformning. Yrkesrådet ska också övervaka att yrkesprovet sker enligt regelverket. Yrkesrådet behandlar rättelseyrkande över bedömning av yrkesprovet. Yrkesrådets ordförande undertecknar yrkesprovsbetyget.

Lärare har ansvar för att informera den studerande samt arbetsplatsens handledare om yrkesprovet och hur det bedöms. Lärare har ansvar för att yrkesprovet är så utformat att det motsvarar läroplanens mål och kravnivå för kunnande och yrkesskicklighet. Lärare kan neka studeranden rätt att delta i yrkesprovet om läraren bedömer att studerandens kunnande inte ligger på en sådan nivå att studeranden har tillräcklig yrkesskicklighet att avlägga provet med godkänd bedömning. Lärare deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömning av yrkesprovet tillsammans med arbetsplatshandledare.

Arbetsplatsens handledare deltar i planeringen av yrkesprovet. Handledaren har i samråd med läraren ansvar för att studeranden under LIA-perioden uppnår ett sådant kunnande att studeranden klarar yrkesprovets kravnivå. Handledaren deltar i utvärderingssamtalet och beslutar om bedömningen av yrkesprovet tillsammans med läraren.

Studeranden ska inhämta information om de krav på yrkesskicklighet för yrket som beskrivs i läroplanen. Studeranden har ansvar för att tillägna sig den kunskap och det yrkeskunnande som examensdelen kräver. Studeranden ska informera sig om yrkesprovets utformning och bedömningskriterier. Studeranden bestämmer tidpunkt för yrkesprovet tillsammans med ansvarig lärare och arbetsplatsens handledare. Studeranden ska bedöma sitt eget kunnande i en utvärdering och delta i utvärderingssamtalet. Studerandens utvärdering är i regel skriftlig, men av särskilda skäl kan studeranden ges möjlighet till muntlig utvärdering.

Bedömning av yrkesprovet

Lärare och arbetsplatshandledare som bedömer yrkesprovet ska vara sakkunniga inom området. Bedömarna förvissas sig om genom frågor att studeranden behärskar den kunskap och har det kunnande som kriterierna förutsätter. Vid bedömningen beaktas studerandens dokumenterade kunnande och kunskaper inom alla centrala delar av examensdelen. Vid utvärderingssamtalet

diskuterar studeranden och bedömarna prestationerna. Studeranden har också vid samtalet möjlighet att ge tilläggsinformation.

Läraren och arbetsplatshandledaren tar gemensamt beslut om bedömningen. Bedömningen ges som vitsord enligt skala 1 – 3 eller anpassad skala 1* - 3* och vitsordet ges utifrån de mål och bedömningskriterier som är fastställda för examensdelen.

Bedömarna ska dokumentera och motivera sin bedömning på en fastställd blankett.

Bedömningen av examensdelen "Skötsel av gårdsplan och krukväxter" baseras på bedömningen av yrkesprovet.